

ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'
Τριμηνιαίο όργανο
της Αδελφότητας
Αγναντιών

Γραφεία: Σοφοκλέους 33 - 5ος όροφος - Τ.Κ. 10552 - Τηλ. - Fax: 210-3313.067 - Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 2007, Αρ. Φύλλου 158 • www.agnanta.com.gr

ΣΥΣΤΑΣΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΔΗΜΟΥ ΑΓΝΑΝΤΩΝ

Ενδιαφέρουσα είναι η ιδέα που ρίχνουν μερικοί συντοπίτες μας για τη δημιουργία ενός αντιπροσωπευτικού οργάνου που θα συντονίζει τη δράση όλων των πολιτιστικών φορέων που έχουν ως χώρο αναφοράς τους την περιοχή του Δήμου Αγναντών.

Η Αδελφότητά μας ήταν εξαρχής και εξακολουθεί να είναι υπέρ της συγκρότησης ενός τέτοιου οργάνου που θα συσπειρώνει τους Συλλόγους μας και θα συνθέτει δημιουργικά τις δυνάμεις τους σε μια συνισταμένη που θα αποτελεί το μοχλό δράσης τους για την προώθηση των αιτημάτων μας σε μια προαόρατη ισόρροπη, αλλά αναλογική, προβολή και ανάπτυξη όλων των Δημοτικών Διαμερισμάτων του Δήμου μας.

Όμως, η συγκρότηση του οργάνου αυτού απαιτεί σοβαρή μελέτη και προϋποθέτει ειλικρίνεια, υπευθυνότητα και ενιαία δημοτική συνείδηση όλων των φορέων-μελών που θα το συγκροτήσουν. Ανταγωνισμοί, ζήλιες, προσωπικές φιλοδοξίες, ηγεμονισμοί ή "μικρομεγαλισμοί" δεν έχουν θέση σε ένα τέτοιο συλλογικό όργανο.

Πριν όμως ξεκινήσουν οι ενέργειες υλοποίησης της ανωτέρω ιδέας είναι απαραίτητο να συμφωνήσουμε για τις απαντήσεις που θα δώσουμε σε πολλά ερωτήματα, μερικά από τα οποία είναι και τα παρακάτω:

1. Ποιοι από τους ήδη ενεργούς φορείς θα μετέχουν σ' αυτήν την Ένωση;
2. Με ποιες προϋποθέσεις θα γίνονται μέλη της Ένωσης φορείς που, πιθανόν, να ιδρυθούν στο μέλλον;
3. Πώς θα εκλέγεται η Διοίκησης της; Οι ψήφοι κάθε Συλλόγου θα αντιστοιχίζονται προς τον αριθμό των ενεργών μελών του;
4. Θα διασφαλίζεται η αυτοτελής και αυτόνομη δράση των Συλλόγων, χωρίς τριβές και αντιπαλότητες, που συνήθως ξεκινούν από τα γνωστά "κατελιώματα";
5. Ποιοι θα είναι οι πόροι του Συντονιστικού Οργάνου;

6. Θα μετέχει η Ένωση και πώς στην Ομοσπονδία Τζουμερκιωτών και στην Π.Σ. Ε.;

7. Τα ισχύοντα Καταστατικά των ανωτέρω Οργανώσεων προβλέπουν την εγγραφή ως μελών τους τέτοιων Ενώσεων; Η μοναχική πορεία δεν είναι πάντοτε η καλύτερη. Δεν θα έχουμε, άλλωστε, "την έξωθεν καλήν μαρτυρίαν", εάν στο όνομα της δικής μας τοπικής ενότητας γίνουμε διασπαστές της ενότητας των Τζουμερκιωτών και των Ηπειρωτών.

Απαντώντας με ομοφωνία σ' αυτά τα ερωτήματα και σε άλλα που, προφανώς, θα τεθούν και από τα λοιπά Σωματεία της περιοχής του Δήμου μας, εύκολο είναι να συντάξουμε το επίσημο Καταστατικό που θα ρυθμίζει τον τρόπο Διοίκησης και δράσης της Ενώσεως. Πρωτίστως όμως πρέπει οι στόχοι της Ενώσεως να είναι μελετημένοι, συγκεκριμένοι, ρεαλιστικοί και ομόφωνα αποδεκτοί.

Είμαστε της άποψης ότι μια Ένωση δεν έχει λόγο ύπαρξης, εάν εξαντλεί τις δραστηριότητές της στο να πραγματοποιεί κάθε χρόνο μια "Συνδιάσκεψη", μόνο και μόνο για να τα λένε μεταξύ τους οι εκπρόσωποι των Συλλόγων και να χειροκροτούν εαυτούς και αλλήλους. Οι παρέες και οι ομηγύρεις δε χρειάζεται να έχουν Καταστατικό.

Επάνω σ' αυτό το πνεύμα, η Αδελφότητά μας είναι πρόθυμη να συνεργαστεί με όλα τα άλλα ομοειδή Σωματεία του Δήμου μας και να μετέχει ισότιμα στη διαμόρφωση του πλαισίου δράσεως ενός τέτοιου συντονιστικού οργάνου, σύμφωνα και με σχετική απόφαση που πήρε στις 18-2-2007 η Γεν. Συνέλευση των Μελών μας.

Όσοι έριξαν την ιδέα για τη συγκρότηση του παραπάνω οργάνου, ας αναλάβουν και την πρωτοβουλία σύγκλησης συσκέψεως των εκπροσώπων των Συλλόγων μας για μια πρώτη ανταλλαγή απόψεων. Εμείς είμαστε έτοιμοι και αναμένουμε την πρόσκληση.

**Αδελφότητα Αγναντιών
Αθήνας**

ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ «ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ» ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΧΑΡΟΥ - ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ - Τ. ΛΥΚΕΙΑΡΧΗ

Διαβάζοντας το περιεχόμενο του βιβλίου με τον παραπάνω τίτλο του κ. Μιχαήλ Γ. Χάρου διαπρεπή Φιλολόγου - τ. Λυκειάρχη, μελετητή και ερευνητή της τοπικής λαογραφίας μας, μου δημιουργήθηκαν έντονα συναισθήματα, που με πιέζουν να εκφράσω προς το συγγραφέα τα πλέον ειλικρινή μου συγκαρτήρια, τις θερμές μου ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη μου ως Τζουμερκιώτης (Αγναντινός) για τη μεγάλη αυτή προσφορά του στη λαογραφική μας παράδοση.

Ο θαυμασμός μου ξεπέρασε τα όρια της αντοχής και ήμικε στην έκπληξη.

Πρόκειται για εργασία πρωτότυπη, μεθοδική, επιμελημένη, με φαντασία και ενθουσιασμό, μεράκι και καμνή, επιμονή, που ξεπερνάει το επίπεδο του αξιοπρόσεχτου και τη συνθησμένη προσπάθεια. Μοσχοβολεί από νοικοκυριό και διακρίνεται ο αστείρευτος πόνος να προσφέρει ο συγγραφέας ένα μεγάλο κομμάτι του εαυτού του στη λαογραφική μας παράδοση.

Η ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΗ του προσπαθεία των Τζουμερκιωτικών Δημοτικών Τραγουδιών, ήταν μακροχρόνια, επίπονη και δύσκολη, όπως το πέει και ο ίδιος ο συγγραφέας. Περιήλθε τα χωριά των Δυτικών Τζουμερκίων, όπου κατέγραψε τα Δημοτικά Τραγούδια, που του τραγουδούσαν ή υπαγόρευσαν με προθυμία, χαρά, ενθουσιασμό και υπερφάνεια για τη λαογραφική τους προίκα, φιλόμουσοι και καλλιφώνοι Τζουμερκιώτες.

Τα δίσπαρτα αυτά άσματα τα συγκέντρωσε και μέσα στο πνευματικό του εργαστήρι κάτω από το καντηλάκι και το μάτι του θεού, με τη μεγάλη του ευαισθησία, που τον διακρίνει για τον τομέα της λαογραφίας και απόλυτο σεβασμό προς τα δημιουργημένα αυτά, τα φίληφρισε, τα ταξινόμησε, τα αποκρυπτογράφησε, τα αποκωδικοποίησε και αφού τα συμπλήρωσε με επεξηγήματα, ερμηνείες λέξεων, φράσεων, στίχων, στροφών, αλληγοριών και μεταφορών, προσθέτοντας στοιχεία, που άνηψαν από αξιοπιστες ιστορικές και λαογραφικές πηγές, τα έκανε πιο κατανοητά και συναισθηματικά, ώστε να αντιληφθούμε τη μουσική τους γλώσσα και να νιώσουμε τον παθμό τους και μας τα παρουσίασε σε ένα πλήρες και ίσως το μοναδικό Δημόδες Ασματολόγιο των Τζουμερκίων.

Ασματολόγιο με λιτά και απέρριτα άσματα, ανυπότακτα, όπως η Τζουμερκιώτικη ψυχή, με στοχασμούς, καμπούς και πόθους των κατοίκων γεμάτα ευαισθησία και ήβεντιά, που αναμοχλεύουν τη ζωή των προγόνων μας, διεγείρουν ζωνρά και ποικιλία συναισθήματα, φέρνουν μπροστά μας σαν κινηματογραφική ταινία χαρούμενες και ευχάριστες εικόνες της οικογενειακής και κοινωνικής ζωής, αλλά και σκνές πόνου και θλίψης, που προξενούν ρίγη συγκινήσεως.

Με τα ιστορικά και κλέφτικα τραγούδια πηγαινέ ο νους μας στους τοπικούς και εθνικούς ή-

ρωες (επώνυμους και ανώνυμους), που έδρασαν στην περιοχή μας και αγωνίστηκαν για τη λευτεριά και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και καταξιώθηκαν στη συνείδηση του λαού για τη

Γράφει ο
Κων/νος Σωτ. Μαυροπάνος

φιλοπατρία, τη γενναιοφροσύνη, τη ήβεντιά, την αυτοθυσία, τους ηρωισμούς, τα κατορθώματα, τις ταλαιπωρίες και τα βασανιστήριά τους. Τραγούδια που πυράκτωναν κάθε ελληνική ψυχή από πόθο για τη λευτεριά.

Έρχονται στα αυτιά μας μουσικά ακούσματα με τα οποία μεγαλώσαμε. Τραγούδια, που τα τραγουδούσαν νέοι, μεσήλικες και γέροι στα σπίτια, στη δουλειά, στους γάμους και στις διάφορες γιορταστικές εκδηλώσεις. Τραγούδια που τα έβγαν να κορίτσια στο πλξίμο, στο κέντημα, στο αργαλειό ετοιμάζοντας τα προικιά τους και πθάθοντας τα όνειρά τους.

Προβήλουν μπροστά μας φιγούρες των κοντινών μας προγόνων (παππούδων και γονέων) καλλιφώνων τραγουδιστών, μουσικών παραδοσιακών οργάνων, βετεράνων και μερακλήδων χορευτών, που έδιναν ιδιαίτερο τόνο στις γιορτές και πανη-

γύρια και προπαντός στην κεντρική και κορυφαία τελετή αυτών στο ΚΑΓΚΕΛΑΡΙ με το ξακουστό τραγούδι και τον περίφημο χορό «το Στραωτό» που χορεύεται με αργό και γρήγορο ρυθμό. Οραματίζομαστε το τελετουργικό μέρος του Καγκελαριού, που γίνεται το απόγευμα της δεύτερης ημέρας του πανηγυριού (27 Ιουλίου). Εκστασιασμένοι βλέπουμε τους γιορτινότεμους και χαρούμενους χωριανούς μας να προσέρχονται στην πλατεία, όπου ο Τελετάρχης (κοινοτικός σύμβουλος ή άλλο σεβαστό πρόσωπο γνώστης του καγκελαριού) συγκροτεί τις χορωδίες και τους εντάσσει στο χορό ανάλογα με την ηλικία, το φύλλο, τη χορευτική ικανότητα, τη γνώση του τραγουδιού (μπροστά τους γερωνότερους, πίσω του νεότερους στους άνδρες και τις γυναίκες).

Αναποούμε τη φάση της προετοιμασίας και προθέρμανσης, όπου οι χωριανοί με τη συνοδεία παραδοσιακών οργάνων, που ακολουθούν την κεφαλή της χορευτικής γραμμής, χορεύουν τα τραγούδια. «Το Ανδρούτσου η μάνα κάθεται, του Διάκου καμαρώνει...» με τον αργό ρυθμό του στραωτού, αρχίζοντας και τελειώνοντας τα βήματα με το αριστερό πόδι. Ακολουθούν με πολύ

(Συνέχεια στη σελίδα 1)

Απίκηση από τα βιβλία χωριανών μας ΜΙΧΑΗΛ ΧΑΡΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ- Τ. ΛΥΚΕΙΑΡΧΟΥ: «ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ»

Το βιβλίο «Τζουμερκιώτικοι Δημοτικοί Αντίλαλοι», που τεχνολόγησε περίτεχνα ο εκλεκτός Αγναντινός - Τζουμερκιώτης, Φιλολόγος - τ. Λυκειάρχης και Αρχάγγελος, Μιχαήλ Χάρος και κυκλοφόρησε με την έκδοσή του από τον αξέπαινο γι' αυτό Δήμο Αγναντών, θαμπώνει νοητικά κι ανεβάζει πολύ ψηλά παραδοσιακά, εθνικά και κοινωνικά, όποιον το ψηλαφήσει με το διάβασμά του. Η πολυχρόνια και ζηλευτή προσπάθεια του καλλιτέχνη για την ανεύρεση και περισυλλογή των πολυηχρών από άποψη φωνής και νοήματος αντίλαλων της Τζουμερκιώτικης καρδιάς και ψυχής με το ηρωικό, χαροποίο, λυπητερό, αλλά και πολύ ευχάριστο και διδακτικό περιεχόμενό τους αποτελεί μια ανεκτίμητη προσφορά σ' όλους τους Τζουμερκιώτες. Το βαθύτερο μάλισα ιστορικό, κοσμικό και επιστημονικό σκάλοισμα και ψαχούλημα των ριζών της Τζουμερκιώτικης μουσικής φωνής είναι μια ιδιαίτερα αξιόλογη μαρτυρία ότι παραμένει ίδια κι απάραλλαχη στο διάβα του χρόνου. Παντού και πάντοτε το Τζουμερκιώτικο τραγούδι αγαλλιάζεται με την ανθρώπινη ζωή, με τη χαρά και τη λύπη, τη δουλειά και τη φτώχη, το παλιό και το νέο, τη σταθερότητα και την αεικινησία.

Το βιβλίο αυτό είναι ένα πολύχροδο μουσικό όργανο της Τζουμερκιώτικης καρδιάς, που κούρντισε άπογα ο καλλιτέχνης του και ηχοβολεί βλέποντας πίσω και μπροστά, ψηλά και χαμηλά, κοντά και μακριά, με αγάπη και ελπίδα. Μπαίνοντας σε κάθε σπίτι θα αναστήσει τη λησμονημένη σε κάποιον βαθμό όμορφη παραδοσιακή ζωή. Με το περπάτημα των Δημοτικών αντίλαλων ανάμεσα τους θα ανθολογήσουν και οι νεότερες Τζουμερκιώτικες ψυχές για Άνοιξη Τζουμερκιώτικης ζωής.

(Συνέχεια στη σελίδα 8)

Ευχόμαστε σ' όλους
τους χωριανούς και φίλους μας
Καλή Ανάσταση
και Χαρούμενο Πάσχα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

–Στις 26-11-2006 στο μαιευτήριο ΜΗΤΕΡΑ, ο Νικόλαος Γεωργίου και η σύζυγός του Γεωργία Καπέλη (κόρη του χωριανού μας Λάμπρου Χρ. Καπέλη) απέκτησαν το πρώτο κοριτσάκι τους.

–Το ζεύγος Νικολάου Β. Καπέλη και Σωτηρία Γ. Κοντογεώργου απέκτησαν ένα χαριτωμένο κοριτσάκι την 01.02.2007.

– Ο Χρήστος Γ. Κοντογεώργος και η σύζυγός του Σοφία απέκτησαν κοριτσάκι την 31.1.07.

– Ο Ευάγγελος Δ. Λεμονιάς και η σύζυγός του Νάνου απέκτησαν αγόρι.

Στους ευτυχείς γονείς ευχόμαστε να τους ζήσουν.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

–Στις 4-11-2006 ο Ευάγγελος Πολύζος και η σύζυγός του Θεοδώρα Ι. Μπαλιτζώνη (κόρη της χωριανής μας Μαρίας Γεωρ. Καπέλη) βάπτισαν την κόρη τους στον Ιερό Ναό Ταξιαρχών Άρτας. Ο νόνος Βασίλης Παπαδημητρίου της χάρισε το όνομα Βαλεντίνια.

Ευχόμαστε να τους ζήσει.

ΓΑΜΟΙ

Στις 8 Φεβρουαρίου 2007 η Μαριάννα Δ. Τούμπουρου παντρεύτηκε με τον εκλεκτό της καρδιάς της Γεώργιο Ασημέντη στην Αργυρούπολη.

Στους νενυμφικούς ευχόμαστε να ζήσουν.

ΘΑΝΑΤΟΙ

– Πέθανε την 1.1.07 και κηδεύτηκε στην Άγναντα ο Χρήστος Κ. Καπέλης, ετών 70.

–Πέθανε την 17-1-07 στα Ιωάννινα η Άννα Χρήστου Ρίζου ετών 88 και κηδεύτηκε την επομένη στην Άγναντα.

Ευάγγελος Τάτσος του Κων/νου, ετών 94. Απεβίωσε στις 17-10-06 στο χωριό Τιβορέα της Φθιώτιδας.

–Πέθανε και κηδεύτηκε στην Άρτα, στα τέλη του περασμένου Νοεμβρίου, η Αναστασία Αθανασίου Αγόρου, χήρα του Ζαχαρία Καραγεώργου, ετών 79.

– Πέθανε την 30-1-07 και κηδεύτηκε στην Άγναντα η Αγγελική Γ. Σκουληκάρη ετών 89.

– Πέθανε στην Αθήνα την 16-2-07 ο Χρήστος Γ. Μαυροπάνος, συνταξιούχος τεχνικός διευθυντής του Ο.Σ.Ε., ετών 80. Η εξόδιος ακολουθία εψάλλει στην Αθήνα, η δε ταφή του έγινε στο Βέλλος Κορινθίας, όπου και η εξοχική του κατοικία.

– Πέθανε στα Γιάννινα την 19-2-07 ο Κων/νος Δημ. Βρόντος ετών 80 και κηδεύτηκε την επομένη στα Γιάννινα.

– Πέθανε στα Γιάννινα στις 24-2-07 ο Δημήτριος Χ. Μαλιέζος, ετών 85 και κηδεύτηκε στο νεκροταφείο Ανατολής (στα Γιάννινα).

– Πέθανε την 24.2.07 στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στο Κουταλιό, ο Γεώργιος Β. Γούλας, ετών 54.

Στους συγγενείς των θανόντων εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

– Η Λαμπρινή (Λίνα) Κων. (Αρ.) Παπακίτσου, Πτυχιούχος του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου, εισήχθη στο Ε.Α. Πανεπιστήμιο στο Τμήμα Ευρωπαϊκού Πολιτισμού.

– Η Ιωάννα (Βάνα) Κων. (Αρ.) Παπακίτσου, Πτυχιούχος του Τμήματος Ψυχολογίας του Παιδείας Πανεπιστημίου, εισήχθη κατόπιν κατακτητών εξετάσεων στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του ίδιου Πανεπιστημίου.

Ευχόμαστε καλές σπουδές.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Μπράβο φίλε,

Το λαμπρό επιστήμονα-γιατρό, εξάιτερο Αξιωματικό, αγαπητό φίλο και συμπαθή, συντοπίτη (Σκουόνα) και πάνω απ' όλα Άνθρωπο με τα "όλα του", Ηλία Νάστο, για την προαγωγή του στο Βαθμό του Υποναύαρχου και την ανάληψη των καθηκόντων του ως Διευθυντού Υγειονομικών Υπηρεσιών των Ενόπλων Δυνάμεων

Συχαίρουμε

με όλη τη δύναμη της ψυχής μας. Του ευχόμαστε δύναμη για επιτυχία στο έργο του, κάθε καρά και ευτυχία για τον ίδιο και την οικογένειά του.

Χριστοδούλου Χ. - Χαρ. Ζάχος - Κ. Παπακίτσος

Δημήτριος Ευθ. Μάντζιος 1931 - 2006

Ενας εξαιρετος άνθρωπος, οικογενειάρχης, εκπαιδευτικός

Υπηρέτησε τα πρώτα χρόνια στο Καστανόφυτο Καστεριάς, μετά στα Κουκούλια Άρτας και τελευταία στο 6ο Δημοτικό Σχολείο Άρτας απ' όπου και συνταξιοδοτήθηκε.

Παντρεύτηκε με την Σπυριδούλα Νικ. Παπακίτσου Μαία στο επάγγελμα. Εκαναν δύο παιδιά τον Ευθύμιο και τον Νίκο. Ηταν αξιόλογος άνθρωπος, ήρεμος, αγαπητός με όλο τον κόσμο και τους συγγενείς, αγαπούσε πολύ το χωριό του τα Ραβένια και με κάθε ευκαιρία βρισκόταν εκεί.

Ασχολήθηκε με το Σύλλογο του χωριού του του οποίου ήταν Πρόεδρος για πολλά χρόνια ενεργά. Εγραψε άρθρα στην τοπική εφημερίδα καθώς και δύο βιβλία το ένα με τα ήθη και έθιμα του χωριού του και το άλλο με ιστορίες από την εκπαιδευτική ζωή του.

Αιωνία σου η μνήμη αγαπητέ θείε, ελαφρύ ας είναι το χόμα του χωριού σου που απ' εδώ και πέρα θα σε φιλοξενεί.

Βούλα Γεωργονίκου

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Τα ενυπόγραφα κείμενα, που φιλοξενούνται στην Εφημερίδα μας, δεν εκφράζουν πάντοτε τις θέσεις και τις απόψεις της Αδελφότητάς μας.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΑΓΝΑΝΤΙΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

Γραφ. Σοφοκλέους 33
Τ.Κ. 105 52 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. - Fax: 210-3313067
www.agnanta.com.gr

E-mail:
info@agnanta.com.gr

Εκδότης:

Χρήστος Γ. Χριστοδούλου
Πρόεδρος της Αδελφότητας
Κωδικός: 3734

Υπεύθυνος
τυπογραφείου:

ΑΦΟΙ ΖΟΥΜΠΟΥΛΗ Ο.Ε.
Γερανίου 7 - 2ος όροφος
Τηλ. - Fax: 210-52.38.107

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Αγόρου - Λιάκου Αικατερίνη	20
Απόδνης Κ. Δημήτριος	20
Αθαμαντής Νικόλαος	20
Βρόντος Κ. Κων/νος	20
Γκουβάς Κ. Δημήτριος	20
Γκουβά Λεμονιά	20
Γκουβά - Λώλου Αναστασία	20
Ευταξίας Κων/νος	20
Ζάραγκα Πανδώρα	30
Ζιάβρας Χ. Δημήτριος	30
Ζοήτσα Αγγελική	20
Θανάση Τσουρμάνη Σωτηρία	20
Θανάσης Βασιλείος	20
Καπέλης Γ. Βασιλείος	20
Καπέλης Αθ. Γεώργιος	50
Καπέλης Γ. Ιωάννης	20
Καπέλης Β. Νικόλαος	20
Καπέλης Κωνσταντίνος	20
Καπέλης Α. Αθανάσιος	50
Καρούδη Αγνή	20
Κοφοπού Φωτεινή	20
Κοντογιώργος Γ. Χρήστος	15
Κοντογιώργου Χ. Γεωργίτσα	10
Κρεμμυνη Νικόλαος	20
Κωστάκης Σωτ. Γεώργιος	100
Κώστας Ευαγ. Βασιλείος	20
Κώστας Κ. Γεώργιος	20
Κωστούλα - Μηνά Ανδρονίκη	20
Κωστούλας Κ. Βασιλείος	20
Κωστούλας Κ. Ιωάννης	30
Λεμονιά Χ. Κασιανή	20
Λεμονιάς Απόστολος	20
Λένης Αθανάσιος	20
Λιόντος Χ. Νικόλαος	15
Μασιαιής Ιωάννης	20
Μασιαιής Γεώργιος	10
Μαυροπάνος Σωτ. Κων/νος	20
Μαυροπάνος Νικόλαος	20
Μαυροπάνος Κων. Σωτήριος	30
Μουρούτσος Μπάμπης	20
Μπέκας Παναγιώτης	20
Νικητοπούλου Κασιανή	20
Ντούβαλης Χ. Κωνσταντίνος	20
Ντούβαλης Χρήστος	10
Παπακίτσος Αρισ. Χρήστος	20
Παπαπέτρος Απόστολος	10
Παπαχατζή Ειρήνη	20
Παπαχατζής Νικόλαος	20
Παππάς Λάμπρος	50
Ρουμειλιώτη - Γεωργονίκου Ελπίδα	20
Στεργίου Κων/νος	20
Τάτσος Βασ. Μιχαήλ - Καναδάς	100 δολ. Καναδά
Τούμπουρος Αρισ. Χρήστος	20
Τσιμπέρης Ηλίας	15
Τσιμπέρης Κωνσταντίνος	15
Τσοκάνη - Ευταξία Βιργινία	20
Φίλος Μ. Στέφανος	20
Φίλος Ευριπίδης	20
Φράγκου Δήμητρα	50
Φράγκου Οδυσσέας	50
Χαϊκιάς Ανδρέας	20
Χαμπίρης Κ. Δημήτριος	30
Χάρος Γ. Μιχαήλ	20
Χάρου Μ. Μαριάννα	20
Χασαθεύρης Κων/νος	20
Χασιάκος Χρήστος	10
Χουλιάρη - Μπούρη Αθ. Αθελάνδρα	30
Χουλιάρης Κ. Γεώργιος	20
Χριστογιωργάκης Αθανάσιος	30
Χρύση Αγαθή	15

* Δύο χωριανοί - συνδρομητές που δεν θα δουν δημοσιευμένο το όνομά τους στη στήλη, ας επικοινωνήσουν με το τηλ. 6978-998639.

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

1. Στη στήλη "Κοινωνικά" δημοσιεύονται όσα γεγονότα υποπίπτουν στην αντίληψή μας και όσα μας γνωστοποιούν με επιστολές ή FAX οι ενδιαφερόμενοι.
2. Νεκρολογίες και φωτογραφίες των χωριανών μας που απεβίωσαν, δημοσιεύονται μόνο εφόσον μας αποστέλλονται από συγγενείς και φίλους αυτών.

ΕΜΦΑΣΗ ΕΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΖΙΑΒΡΑΣ ΔΗΜ. & ΥΙΟΣ Ο.Ε.

Δερβενίων 30 & Ποσειδώνος
115 23 Μεταμόρφωση Αττικής
Τηλ.: 210-2876968 & 2847004 - Fax: 210-2847364

Ταβέρνα «ΡΟΔΙΑ»

Δημήτρης Χρ. Ζάραγκας

Αριστίππου 44, Κολωνάκι - Τηλ. 7229883-7230268

Βλέπω, ακούω, σχολιάζω

Εκείνο το γήπεδο ποδοσφαιρού 5 x 5, που ζητούν από πρόπερι το παιδί του χωριού μας, πρέπει να γίνει πριν τον ερχόμενο καλοκαίρι. Τέτοιες επιθυμίες των νέων έχουν άμεση προτεραιότητα. Με κάτι πρέπει να δεθούν και αυτοί με τον τόπο μας, για να νιώθουν υπερήφανοι για την προσφορά στον τοπικό μας πολιτισμό και κυρίως για την ανάπτυξη ενταίως δημοτικής συνειδήσης μεταξύ των νεότερων συνδημοτών, που δυστυχώς λείπει από εμάς τους παλιούς... Ο πολιτισμός και ο γνήσιος αθλητισμός, το "εύ αγωνιζέσθαι", καλλιεργούν υγιείς και ενάγων συνειδήσεις.

Και επειδή οι άνθρωποι ανοίγουν τους λογαριασμούς τους στα νιάτα τους και τους κλείνουν στα γεράματα τους, θεωρώ ότι και εμείς οι παλιοί, όσο ζούμε, δικαιούμαστε να ονειρευόμαστε και να προσπαθούμε να συμπληρώσουμε τον απολογισμό μας με όσα σε δύστυχο χρόνο δεν τολμούσαμε ούτε να σκεφτούμε... Πριν τριάντα χρόνια ζητούσαμε για την περιοχή μας καινοτόμο διδακτήριο για το Γυμνάσιο-Λύκειο, αθούσα αθλοπαιδιών στο Γυμναστήριο και κτίριο για Μαθητική Εστία. Τα δυο πρώτα τα φτιάξαμε το τρίτο που, ίσως, θα παρέτεινε τη ζωή του Γυμνασίου και της περιοχής, συνάντησε αντιδράσεις!... Τώρα, το Γυμνάσιο και το Λύκειο ψυχραράγουν, ενώ η μεγάλη αθούσα του Γυμναστηρίου αποσκελετώθηκε. Όμως, εάν ανακαινιστεί και διαρρυθμιστεί κατάλληλα, μπορεί να αποτελέσει θαυμάσιο πνευματικό κέντρο του Δήμου μας και να εξελιχθεί σε εφελύχτο πολιτιστικής ανέλιξης της περιοχής και, υπό προϋποθέσεις, σε γερό υποβασθρο ανάπτυξης αξιολογού "Συνεδριακό Τουρισμού". Ο κ. Δήμαρχος και οι κ.κ. Δημοτικοί Σύμβουλοι, ας πάρουν αφορμή από τούτο το σημείο και ας δουν με καλό μάτι την ιδέα-πρόταση. Άλλωστε, είναι τέτοιο έργο την προίκα των παιδιών μας θα αυξήσει.

Πολύ λογικό είναι και το αίτημα που, όπως μαθαίνω, υποβλήθηκε στο Δήμο μας από Αδελφότητες και Συλλόγους, που τα μέλη τους κατόντονα από το Δημοτικό Διαμέρισμα Αγνάντων, να τους παραχωρηθεί η χρήση του κτιρίου του πρώην Γεωργικού Συνεταιρισμού που είναι κλειδαμπαρωμένο στον αυχένα του Σαλτε. Το κτίριο αυτό, αφού ανακαινιστεί και ευρυντιστεί, πέραν

του ότι θα δώσει ιδανική λύση στο πρόβλημα της στεγασσης των Συλλόγων, θα καταστεί με τον καιρό εργαστήριο πολιτισμού και, επιπλέον, θα εξωραϊστεί τη μια από τις δυο κύριες εισόδους στην έδρα του Δήμου μας. Καιρός είναι να αρχίσουμε να νοικοκυρεύμαστε.

Αναφέρομαι στα παραπάνω, έτσι απροκάλυπτα, ακολουθώντας την παρακάτω παλιά συνηγή που τώρα τελευταία κάπου την ξαναδιάβασα επαυξημένη και βελτιωμένη και απευθύνεται σε όλους. Σας τη μεταφέρω: "Αν δεν ζητήσεις κάτι, κανείς δε θα σου το φέρει στην πόρτα σου. Όμως, εκείνο που ζητάς από τους άλλους, να το ζητάς με λεβεντιά, ως δικαστικός και σαν χορτάτος, να ο μισροτούν πως είσαι λιγούρης, την έβγαζες!" Όμως εδώ πρέπει να ξεκαθαρίσω τη θέση μου: Σε μένα δε λείπουν οι ποδοσφαιρικοί ούτε οι πνευματικοί και πολιτιστικοί αγώνες. Τα κότσια μου, άλλωστε, είναι πολύ καταπονημένα από την πολυκαίρια και δεν αντέχουν πλέον σε τόσο βαριά βάρη. Αυτά, οι νέοι μας θα κληθούν να τα κουβαλήσουν και να τα αξιοποιήσουν. Άρα, προσωπικά δεν είμαι ιδιοτελής και, κυρίως, δεν είμαι ούτε αχόρταγος ούτε κα λιγούρης. Διεκδικώ, όμως, το δικαίωμα να είμαι ονειροπόλος!...

Ένα απ' τα "κακά" που έχω, είναι το ότι σπανίως κλειδοστομίζομαι". Γι' αυτό θα σας πω με παρηγορία κάτι που ακούω τελευταία και με θυμώνει: Έχει σχέση με τις κάμερες που βάζουν ή δε βάζουν οι δικαστικές Αρχές σε λεωφόρους και δημόσιους χώρους. Σας διαβεβαιώνω πως περπατώντας στο δρόμο, δεν μπερδεύω τα βήματά μου από φόβο και ούτε αισθάνομαι ανελεύθερος αν έχω την υποψία ότι με φωτογραφίζουν. Το ενδεχόμενο αυτό, μάλλον, με κάνει προσεκτικότερο, κυρίως όταν οδηγώ, γιατί τότε κινδυνεύω να γίνω εξ απροσεξίας μικροπαράβατης ή και μεγαλοφονιάς... Φόβος νιώθω όταν κυκλοφορώ νύχτα και δε συναντώ πιθανά αστυνομικούς, γιατί κολλάει στο μυαλό μου η παροιμία: "όταν λείπει η γάτα χορεύουν τα ποντίκια". Τότε κοιτάζω να ιδώ από ποιο σκουπίδοτοπο θα ξεμυτίσουν οι πάσης φύσεως "αρουραίοι". Αυτούς νομίζω ότι φοβάται κάθε νομοταγής πολίτης και όχι τις κάμερες, αφού είναι βέβαιο ότι αυτές δε θα βρουν επάνω του κανένα ενδιαφέρον στοιχείο να φωτογραφίσουν. Επίσης φοβάμαι τους "κουκουλοφόρους", τις μολότοφ, όταν σκάνε μπροστά μου, τον πετροπόλεμο και τις τζαμαρίες των καταστημάτων όταν σπάνε μπροστά στα πόδια μου. Τα άλλα, τα περί δήθεν παραβίασης της, σε δημόσιο χώρο, ιδιωτικής μας ζωής(!) και τα περί περιορισμού των ατομικών μας ελευθεριών, είναι νομικίστικες θεωρίες που, προσωπικά τουλάχιστον, επειδή δεν τις πολυκαταλαβαίνω, "τις ακούω βερεσέ!". Ίσως να τις ελπαινα τοις μετριότης, αν

ή μ ο υ ν π ε π ε ι - σ μένος ό τ η κ ο ι ν ω ν ί α μ ας είναι "αγγελικά πλασμένη", όμως, ούτε είναι τ έ τ ο ι α ούτε πρόκειται να γίνει.

(*κλειδοστομίζομαι = βάζω κλειδί στο στόμα μου, σιωπώ).

Κάποιος "φίλος" (εδώ κλειδοστομίζομαι για να μη μου ξεφύγει ούτε το όνομα του χωριού), με έκδηλο "το ενδιαφέρον" του για μένα, θέλησε να μάθει αν αισθάνομαι καλά τώρα που πολλοί συντοπίτες μας δείχνουν τις συγχαρητικές τους αρετές. Δεν πήρε είδηση, εδώ πρέπει να ξεκαθαρίσω τη θέση μου: Σε μένα δε λείπουν οι ποδοσφαιρικοί ούτε οι πνευματικοί και πολιτιστικοί αγώνες. Τα κότσια μου, άλλωστε, είναι πολύ καταπονημένα από την πολυκαίρια και δεν αντέχουν πλέον σε τόσο βαριά βάρη. Αυτά, οι νέοι μας θα κληθούν να τα κουβαλήσουν και να τα αξιοποιήσουν. Άρα, προσωπικά δεν είμαι ιδιοτελής και, κυρίως, δεν είμαι ούτε αχόρταγος ούτε κα λιγούρης. Διεκδικώ, όμως, το δικαίωμα να είμαι ονειροπόλος!...

"Τον ύπνο τους χάνουν οι μικροί, οι φθονεροί, οι στριμμένοι, όταν τους άλλους βλέπουν να είναι πιο φασμαμένοι". Ύστερα, μιλώντας με τον εαυτό μου, τ'ά βλα μ' εκείνους τους "χάκερς", που ακόμη δεν μπόρεσαν να σπάσουν τα "ρίπ" (τους κωδικούς) της ανθρώπινης υποκρισίας, και ορκίστηκα να βάζω "φραγή" σε όσους πασπαλίζουν, τους με παρόντες με... χρυσόσκονη, τους δε απόντες με καρβονόσκονη!...

(*Αυτού που σπάνε τους κωδικούς (τα rip) των τραπεζικών λογαριασμών ή βάζουν "ιούς" στους Η/Υ και "κοριοούς" στα κινητά τηλέφωνα).

Όσοι είδαμε στις 21 και 23 Ιανουαρίου 2007 στο Πρόγραμμα της ΕΤ3 "Κυριακή στο Χωριό" τις εκδηλώσεις που έγιναν στα Πράματα από τους ανά την Ελλάδα πραγματικούς πολιτιστικούς φορείς, καμωρώσαμε για την Τζουμερκιάτικη καταγωγή μας. Μπράβο στο Δήμο Πράματων και στους Συλλόγους του, τόσο για την ιδέα, όσο και για το καλό θέαμα που παρουσίασαν! Πρόβαλαν πανελληνίως το Δήμο τους, αλλά και τα Τζουμέρκα μας. Πολλοί φίλοι από όλη την Ελλάδα μου τηλεφώνησαν για να εκφράσουν το θαυμασμό τους, αλλά και για να μάθουν πώς και πότε είναι καλύτερα να επισκεφτούν την περιοχή μας. Μόνο κάτι κακωχλωστές άκουσα για το "σε καλαματιανή χορογραφία" ζεμπέκικο της συμπληθητικής

γριούλας. Αλλά, πώς να βουλώσεις τα στόματα του κόμμου;

Πάντως, οι Πραμαντιώτες άνοιξαν και μας έδειξαν το δρόμο που οδηγεί στο ξάγαντο. Θα τον ακολουθήσουμε ή θα εξακολουθήσουμε να 'χουμε "κρυφό καμάρι" τις μορφές του τόπου μας, κρατώντας αυτές κρυμμένες για να τις θαυμάζουμε μόνοι μας;...

Σημειώνω με ιδιαίτερη ικανοποίηση την αναβίωση και επαναδραστηριοποίηση των δυο παλιών πολιτιστικών φορέων του χωριού μας: Του Πολιτιστικού και Εξωραϊστικού Συλλόγου Αγνάντων (έδρα Αγνάντα) και της Αδελφότητας Αγναντιών Άρτας (έδρα Άρτα). Συγχαρητήρια τις νέες Διοικήσεις τους και ευχές για μακροήμερευση και προσφορά. Ήδη, οι ενεργοί Σύλλογοι των ανά την Ελλάδα πέντε χιλιάδων και πλέον Αγναντιών, εγγίζουν τους δέκα! Είμαι βέβαιος ότι όλοι τους θα έβλεπαν με καλό μάτι τη συνεργασία τους στα πλαίσια ενός Ενισίου Αγναντιτικού ή "διαδιαμεριστικού" Συνδέσμου. Οι σκοποί, άλλωστε, είναι κοινοί και, ως γνωστόν, πάντοτε η "ισχύς εν τη ενώσει" πολλαπλασιάζεται και αποδίδει.

Τα μάθατε τα νέα;... Τα ελιθαλή και ευλογημένα λιόδεντρα της χώρας μας έγιναν φυλλοβόλα μέσα σε μια μέρα! Ας όψεται η Κίρκη της τηλεόρασης που με το μαγικό ραβδάκι της μεταμόρφωσε τους περισσότερους από μας σε "ελοφυλλοβόρες" ακριδες!... Για μερικές μέρες το ριζέμα ομαδικό στο μάσημα ή στύψιμο των φυλλών της ελιάς και στην πόση του ζουμιού τους! "Στην υγεία μας ρε παιδιά"... Υποδεχτήκαμε το 2007 με τρυφρόσυλλα και ελπιδοφόρα τσουγκρίσματα των γεμάτων "φραπελιά" ποτηριών μας! Εμείς οι παλιότεροι ξαναζήσαμε τις γεμάτες ελπίδα μέρες της πικραγγουριάς (1952) και την ομαδική παράκρουση που πάθαμε με το "νερό του Καματερού" (1976)!...

Οι αφελείς ποτέ δε λείπουν και οι απελπισμένοι, με το δικό τους, πάντοτε από κάπου προσπαθούν να κρατηθούν!... Το αξιοπεριεργό είναι ότι τις πρώτες μέρες "μάσησαν" και μερικοί ειδικοί(!) Μόνο που αυτοί, αφού μάσησαν υποδειματικά τα φύλλα και ήπιαν και

φραπελιά, μέθυσαν και, μεθυσμένοι όπως ήταν, είπαν σε μας να καταπίνουμε τα και κουκούτσια του ελαιοκάρπου!!!

Ποιος ξέρι αν σε λίγο καιρό τα στομάχια μας δε γίνουν χλοερά λιστάσια πρότυπης και πρωτότυπης βιολογικής καλλιέργειας!... Πάντως, τα κουκούτσια των κερασιών που κάποτε καταπίνω για να στομώσουμε την πείνα μας, δε φτάνουν μέσα μας και γ' αυτό τα... ξαναπέρανε στο φυσικό τους περιβάλλον, στις "πατρίες"!...

Όσοι στη Γεν. Συνέλευση των μελών της Αδελφότητάς μας (18-2-2007) δοκίμασαμε το τσίπουρο από τη Σκέζα, που πρόσφερε ο χωριανός μας κ. Νίκος Β. Καπέλης, κατάλαβα τι θα πει... "τόπιρο απ' τον τόπο σου"! Οι καλοπιητές Αγναντιώτες έχουν να το λένε. Το άκουσα και από χείλη εκλεκτών και εκλεκτικών χωριανών μας "δοκιμαστών": του Στρατηγού κ. Νίκου Αθ. Κρεμπούνη και του επίτιμου προδρόμου των Αρνινών Αττικής κ. Νίκου Αλαχμανέτη, που ξέρουν καλά τι, πώς, πότε και πόσο πίνουν.

Ευχαριστούμε και δημοσίως τον Νίκο Καπέλη, επαναλαμβάνοντας και από εδώ τις ευχές μας για τη νεογέννητη κορούλα του. Βεβαίως, πολλές ευχές και ευχαριστίες πήρε και ο παππούς της, ο Βασίλης, στην υγεία του οποίου τσουγκρίσαμε αρκετές φορές τα ποτηράκια μας. Να είναι όλοι τους καλά.

Και λίγη Αστρονομία, έτσι για την Ιστορία. Όσοι δεν παρακολούθησαν τις φάσεις της ολικής έκλειψης της Σελήνης, που έγινε τα μεσάνυχτα του Σαββατοκύριακου 3 προς 4-3-07, έχασαν! Είχα την τύχη να την παρακολουθήσω από εξοχικό λόφο της Αττικής και "έπαθα"! Χωρίς, ευτυχώς, να πάθω "σεληνιασμό", εκστασιαστικά! Νόμιμα πως βρισκόμαστε στα υψώματα του Αϊ-Λια, της Ανάλης, του Αϊ-Χριστόφορου Αγνάντων. Από τέτοιο αγνότο αγνάντευο!

Και επειδή όσοι "διαβάζουν το φεγγάρι", λένε πως το φετινό καλοκαίρι θα είναι πολύ ξηρό και θερμό και τα δάση μας, καθώς είναι πυκνά, "αχθένιατα και ακούρευτα", αρχίζουν σαν μπαρούτι, καλό είναι να προσέχουμε τις φωτιές και τα αναμμένα τσιγάρα μας, για να μην γίνουμε εμπρηστές του χωριού μας εξ αμελείας.

Γράφει ο Χρ. Αρ. ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ

Γαϊτανάκι. Διακρίνεται ο Ιω. Παπακίτσος, ο Κ. Π. Παπαγιάννης και ο Στ. Κράββαρης.

Παναγύρι του Αγίου Σωτήρα στο χωριό. Διακρίνεται το χορευτικό της Αδελφότητας Ιωαννίνων, ο Αθ. Καπέλης με τη σύζυγό του και άλλοι χωριανοί.

ΠΟΥΤ ΔΕ ΚΟΤ ΝΤΑΟΥΝ, ΔΗΜΑΡΧΕ

Η κότα είναι ένα κατοικίδιο πτηνό, που εκτρέφεται για το κρέας και τα αβγά του.

Πανάρχαιο πτηνό, όπως πανάρχαια είναι και η λέξη κότα. (Κόττος = πεινός;). Αυτά, όμως, ας τα αφήσουμε για τους γλωσσολόγους. Παρακαλώ, όχι όρνις. Η λέξη όρνις αρχικά αναφερόταν σε κάθε είδους πτηνό. Αργότερα περιορίστηκε στα κατοικίδια πτηνά και, τελικά, δήλωσε αποκλειστικά την κότα. Εμείς, ως γνοσηλά, χρησιμοποιούμε απόψεις, ετυμολογικά και νοηματικά, λέξεις.

Επειδή οι κότες αδυνατούν να πετάζουν, κατέληξαν ως τα ιδεώδη οικίσματα πτηνά.

«Σαν κότα κάθεται μόνη μέσα στο σπίτι. Χαύδωσε στο τζάκι και δε λείει να το κουνήσει ρουπ' από κει».

Η προσφορά της μεγάλη, γι' αυτό και όλοι στα σπίτια τους την ταχτάριαν.

«Κότα μου, κοτούλα μου και πουλακιδούλα μου». Παρακαλώ, όχι τώρα, αργότερα, οι συνειρμοί.

Σε περιόδους οικονομικής δυσπραγίας, ιδιαίτερα στην ανταλλακτική οικονομία, η κότα έλυσε πολλά προβλήματα σίσης. Τα αβγούλατά της, το κρέας της κ.λπ.

Γι' αυτό και σήμερα λέμε: «αυτός παντρέυτηκε, πήρε πλούσια γυναίκα και περνάει ζωή και κότα», δηλαδή ζωή ανέμελη, χωρίς δυσκολίες και φροντίδα για τον επιστόμο. «Πασάς στα Γιάννενα». «Χρυσόφορος κότα», έλεγαν οι προξενήτρες τις οικονομικές νέφρες. Παρακαλώ, δε δέχομαι καμιά αμφισβήτηση, γιατί τα γλωσσολόγοι από πρώτο χέρι, αφού η γιαγιά μου, η Γκαρραπνού διετέλεσε εξαιρετική προξενήτρα. Πώς το λένε, με πολλές επιτυχίες. (Τι είπατε κε Πρόεδρε; Να γράψω για τα προξενήματα; Αμ, δεν ζουρλάθηκα ακόμα...)

Άλλοι λένε, «βρήκα την κότα με τα χρυσά αβγά. Τζάμι την περνώ.» Με λίγα λόγια καλοπερνάει, χωρίς διαταραχές και ανωμαλίες, όπως η λεία επιφάνεια του τζαμιού.

Ποιος δε θυμάται τη συμβολή που παίρναμε από τους πρεσβύτερους: «Να πάρεις γυναίκα με προίκα, να κάθεται στο σπίτι, να μην κλωθογουρίζει πέρα δώθε, να 'ναι οικονομία, να 'χει καλό φύλλο από τον πατέρα της. Τι, πώς, είσαι εργατευμένος και δεν σκέφτεσαι τέτοια τώρα; Άμα χάσεις την καλή την κότα, τότε θα πάρεις την μπούτσκα με τον

κύπρο.»

Με το συμπάθιο, δεν μπορώ πλέον να σταματήσω τους συνειρμούς. Να υπονοήσουμε την προίκα. Ασφαλώς. Πάλι καλά που τη γυναίκα την προσδιάζαν με την κότα, γιατί, μπορεί, τι μπορεί, τι έλεγαν: «άνοιξα την κατασρόλα και ήταν γεμάτη λίρες».

Γράφει ο Χρ. Τούμπουρας

Σε σύγκριση- κότα και κατασρόλα- ασφαλώς υπερέχει η κότα. (Μήτσο Ζιάβρα, μιλάμε για κατασρόλες, απόψεις και πολύσπορες. Συνεχώς γεννούει. Η κότα δίνει το παράδειγμα. Να, και η παιδαγωγική προσφορά της κότας.

Η κότα η γυριστρία τραγουδήθηκε -παρτραγουδήθηκε- από το λαό. «Μια κότα στρουμπουλή, μια όμορφη πουλάδα, εβγήκε η τρελή μια βόλτα στη λιακάδα...»

Είχαν βλέπετε πέραση οι στρουμπουλή. Τον καιρό εκείνο οι όμορφες δεν είχαν καμιά σχέση με τα τσακνοπόδα. Όμορφες ήταν, όσες είχαν πιεσίματα. Τι πιεσίματα, καπούλια θα λέγαμε.

«Η κότα η αλανιέρα». Η φράση χρησιμοποιείται υβριστικά, κυρίως από συζύγους, εν εκνευρισμό. Παράδοξο, γιατί επελέγη αυτό το συμπαθέστατο ζώο για να υπονοήσουμε τη γυναίκα, την εναλλάσσουσα συχνά ερωτικής συντροφιάς. Ίσως, σπάνιο φαινόμενο να ξεπορτίζει η κότα, εξορία, όπως εξορία είναι και η γυνή, η αλανιέρα, τούτστιν ελευθεράς βοσκής.

Και, αφού τώρα αναλύσαμε από λαογραφικής απόψεως τη λέξη κότα-τρομάρα μας-, ας έρθουμε και στα γινόμενα. Μια τρελοπαρέα, πέντε έξι Αγναντίτες, βρεθήκαμε εκεί σε μια καλή μπιστούρα, στην Αθήνα, ή πίσω από το Δημαρχείο. Ταβερνείο, άριστο, κουτούκι καλό. Εκεί, είπαμε και τι δεν είπαμε. Κι άρχισαν να ονειράται για το καλοκαιρί στο χωριό. Βλέπαμε κότες, στην κατασρόλα, να βράζουν κατακαλόκαιρο σε σιγανή φωτιά. Σούπα... Βλέπαμε κοκόρια να γίνονται πίτες. Άλλο πράμα... Βλέπαμε τη γάστρα να σιγοψήνει την κοτούλα με πατατούλες... Βλέπαμε, και τι δε βλέπαμε... Σαν να ήμασταν ο Μαμαλάκης. Πολλά βλέπαμε. Μόνο εκεί που κανονίζαμε και τα υγρά, μη γκουρλώσουμε-τσιπούρο ή κρασί- μας ήρθε το μαντάτο. Αρρώστια. Νόσος των πτηνών. Μεταδοτική. «Κι έβγαλε διάτα ο Κρούταγος...», όπως θα έλεγε και ο Παλαμάς. Μέσα κότες, κοκόρια, κοτόπουλα κι όλα τα πετούμενα. Μάντρωμα κατάλληλο και «υπό αυστηράν δίαταν». Μη περάσει κανένα αποδημητικό πουλί, όχι κλωστοπούλια, αλλά πάπιες, χηνόπαπιες κλπ. Ξέρετε από αυτό που κάνουν πρώτα στάση στη λίμνη της Δοϊράνης ή στο Δέλτα του Έβρου και μετά περνάν και καμιά βόλτα και ...προσθαλασσώνονται στη γούρνα του Νάκου Χάρου.

Κι ο κ. Δήμαρχος, τι να 'κανε, μεταβίβασε αρμόδιους την εντολή. Όπου δεν. Μέσα, στρίμωγμα, αντιβίωση κι όποιος αντέξει. (Ευτυχώς, τώρα, κύριε Δήμαρχε, με τους νέους Δραγάτες θα απαλλαγείς από τέτοια καθήκοντα).

Και η διαταγή άρχισε να υλοποιείται. Όλοι δεν έτρωγαν, όλοι απεχθάνονταν το αγαθό αυτό πτηνό, κι όλοι βρίσκονταν σε «μόνιμη, αυστηρά, δίατα».

Η Αγναντα με τα κοτεία της, υπερπαραγωγή, κόντεψε να πάθει οικονομική συμφορά. Τιποτε δεν πουλιόταν κι όλοι έσφαζαν τις κότες. Μόνο εκείνος ο Κώστα Μπουρνάκας τις μάζευε, προτού οι χωριανοί τις εναποθέσουν στους κατάλληλους χωρικούς υγειονομικής ταφής, που χρόνια τώρα λειτουργούν στην Αγναντα, τις ξεπουτούλιαζε και τις έριχνε στην κατσίφηνη. Να 'ναι καλά. Περάσαμε εξέχαστα βράδια τρώγοντας τες. (Κοκκινιστές, ογκραντέν, πανέ...). Κοντέψαμε να κακαρίσουμε. **Κατάληξη:** Ουδείς νόσπε. Το σπουδαίο όμως είναι άλλο: Κάναμε μάγκα, νταβατζή-φτου πιτέρι-, το κ'νάβ'. Ζιαφέτ' έκανε.

Φιλοδοξία

Αν αδήθεια φαντάζεσαι πως θα σου μιλήσω φίλε μου, για το πως πέρασε ο χειμώνας και το αν η Άνοιξη κρτίσσε τη δική της υπόθεση, νομίζω ότι σ' αυτήν την περίπτωση ότι θα επρόκειτο, να υποτιμήσω την νοημοσύνη μου.

Αντίθετα θα προσπαθήσω να σου μιλήσω για πράγματα περισσότερο πλησιέστερα και προπάντων πιο χρήσιμα. Θα ήθελα να κλέψω από την ψυχή σου λίγο χρόνο να σου μιλήσω αθηνά για την ύπαρξη μας μέσα σε τούτη τη ζωή, για το χαμένο κόσμο, πως θα μπορούμε να ξεφύγουμε από τα χρόνια πάθη μας και φυσικά να μην γίνουμε ποτέ αν το μπορούσαμε θύματα μιας μάταιας φιλοδοξίας μας.

Φίλε μου, αν κάποιος άνθρωπος στοχεύει να φτάσει ψηλά και που όλα δείχνουν πως στο τέλος θα το πετύχει, εσύ παρακολουθώντας τον καλύτερα φτάνει να αρκείσαι στα δικά σου λιγότερα που η μοίρα σου προσφέρει και που ο συμμετοχή του Θεού είναι βέβαιη και τότε δε θα 'χεις ποτέ τίποτε να ζητήσεις από εκείνον.

Το ξέρω πως τώρα μπορείς να σκεφτείς ότι μιλάω σου έτσι μ' αυτήν την επιβεβαίωση ίσως πασιζώ να λιγοστεύω την δυνατότητα σου να γίνεις περισσότερος από εκείνος που είσαι. Εγώ όμως θέλω να σε πείσω φίλε μου πως οι χαρές που μέχει εδώ κατάφερες να φτάσεις είναι αυτές που στο ξέλιθ δε πρέπει να προσπαθήσεις να χαρείς.

Φίλε μου χάρη, πρέπει να ξέρεις πως η χαρά ούτε χαμογελά, μα περι-

σσότερο δεν αστειεύεται

Δεν είναι εύκολο να αντιμετωπίσει κάποιος από εμάς, μερικά πράγματα όπως αν θες το θάνατο, τη φτώχεια που σου την έζησες, την αδικία, τον πόνο με το χαμόγελο στα χείλη.

Το κάθε πράγμα έχει τη δική του αξία κι ανάλογα μ' αυτήν διαφυλάσσεται συνήθως. Να θυμάσαι πως τα μικρά αξιοθρόνητα μετάλλα τα συναντάς συνήθως πιο εύκολα στην επιφάνεια της γης, αντίθετα τα πιο σπουδαία τα πιο αξιοθρόνα τα κρύβει η γη μέσα στα σπλάχνα της.

Ας ξεφύγουμε σε παρακαλώ φίλε μου μέσα από τα βήθη της καρδιάς μου, από την πρόσκαιρη λαμπρότητα της ζωής μας που έρχεται να σ' ενοχλήσει από παντού και ας στοχεύουμε πλέον στους θησαυρούς που θα φτάσουν σε μας μέσα από τα βήθη της ήρεμης ψυχής μας.

Για να 'σαι ευτυχισμένος αρκεί ν' ακολουθείς τους αρχικούς σου στόχους στη ζωή δίχως ν' αφήσεις τον εαυτό σου να επηρεάζεται απ' τον καιρό που κάθε τόσο δόλαζε σαν τη μόδα που κάνει τους ανθρώπους άβουλους, βαρμένους από καλοθελητές να ταξιδεύουν χωρίς να ξέρουν που με μόνο ηγαιμό, χωρίς το γυρισμό.

Τάβατες, εκποικιλία, ξύθα ξερά παραδομένα στην ορμή του ποταμού, που εκείνης τα ηγαίνει χωρίς το γυρισμό.

Αναστάσιος Μπαθής
Χειρουργός - Γυναικολόγος

Βιβλιοκρισία: «ΑΓΝΑΝΤΑ - ΑΡΤΑΣ»

Ο ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΗΣ (Αγναντίτης) εκπαιδευτικός και συγγραφέας ΣΤΕΦ. Μ. ΦΙΛΟΣ, με τη μακροχρόνη και πολυμοχθη πνευματική και εκπαιδευτική ενασχόλησή του, κατάφερε να γίνει -αθέλητα- μύθος γύρω απ' τ' όνομά του, ύστερα από την εδραιωμένη θέση κι αποψη που έχει, στα παιδευτικά, λαογραφικά, κοινωνικά και ιστορικά θέματα της περιοχής του και ευρύτερα στον ηπειρωτικό χώρο.

ΑΠΟΡΡΟΪΑ των παραπάνω είναι γιατί δούλεψε υπεύθυνα και μεθοδικά στους τομείς που αναφερόμαστε και τ' όνομά του αποτελεί εγγύηση κι αποδοχή από τους συμπατριώτες του, όλων των κοινωνικών στρωμάτων και τους πνευματικούς ανθρώπους, καθώς ασχολείται επισταμένως και διεξοδικά, συστηματικά, με τις αρχαικές πηγές, τις μαρτυρίες και καταγραφές, όπως που καταπίσσει με τη συγγραφή.

ΕΧΕΙ συμπεράσματα από την ερμηνεία των πονημάτων του και όλα αυτά ενσωματώνονται στο περιπούδατο έργο του «ΑΓΝΑΝΤΑ - ΑΡΤΑΣ». Είναι μια ιστορική αναδρομή στο χώρο και το χρόνο με τη συγκρότηση και κοινωνική δομή του χωριού, με πλούσια τη Λαογραφική παράδοση και τα Γενεαλογικά δέντρα των συντοπιτών του.

Η ΕΚΔΟΣΗ «Αγναντα - Άρτας» πραγματοποιήθηκε το 1991. απ' την Αδελφότητα Αγναντιτών - Αθήνας, δηλαδή παρήλθαν δέκα πέντε (15) χρόνια από τότε κι όμως πιστεύουμε, πως δεν θέλει να συμπληρωθεί, καθώς ο συστηματικός ερευνητής - συγγραφέας και εκπαιδευτικός, είχε προβλέψει τ' αυριανά δεδομένα και τις μεταβολές...

ΤΟ ΕΡΓΟ «Αγναντα - Άρτας» τυπώθηκε σε μεγάλο σχήμα, με καλλιτεχνικό εξώφυλλο και φωτογραφία της Αγναντας και πάνω της τα Τζουμέρα χιονισμένα, εκεί που κάποτε κο-

φώναε αρματωλούς και κλέφτες. Πλούσιες σε ύλη και ποιότητα οι 880 σελίδες, έχει αφιερωθεί στη μνήμη των γονιών του Μιχάλη και Παναγιώτα. Χωρίζεται μελετημένα σε τρία (3) μεγάλα μέρη και τριάντα έξι (36) κεφάλαια. Ο πρόλογος γραμμένος από τον συγγραφέα, μας εισάγει ακριβώς στα επόμενα που θα συναντήσουμε. Φιλομετρώνατος και μελετώντας το έργο του Στέφ. Φίλου ανακαλύπτεις την ατμόσφαιρα και την καθαρότητα των κειμένων του,

την ψυχή και την πνευματική υφή του, τον προσωπικό στοχασμό και καταρτισμό του δημιουργού. Κατέχει τη συνειδηση της ρίζας του, την ελληνική ιδέα, τα ελληνικά πεπρωμένα, τους πατέρες, τους προμάγους, λόγιους, πολεμάρχους και τους απλούς ανθρώπους του τόπου του.

Η ΑΓΝΑΝΤΑ - ΑΡΤΑΣ, το έργο του Στέφ. Φίλου, είναι η ελπίδα για τη νέα γενιά. Το αρχαικό, φωτογραφικό υλικό, η Βιβλιογραφία, τα τοπωνύμια και το λεξιλόγιο, η φρασεολογία, ιστορία, ήθη και έθιμα, ιστορικές αναφορές, είναι αυλάκι διάρκειας και ροής. Δημιουργικός κοινωνικός δυναμικός διαφαίνεται περιτράνα, που δίνουν στον αναγνώστη, με γνήσια την ελληνική συνειδηση από την οργανική πνευματική θέση του συγγραφέα και εκπαιδευτικού, που γαλούχησε γενιές, με νεανικό πνεύμα και φιλετικό ένστικτο για πρόοδο.

ΕΧΕΙ ΠΛΟΥΤΟ το έργο «Αγναντα» του συγγραφέα Στέφ. Φίλου, πάθος αναμνήσεων και αισθησιακή μέθη, την αυτοσυνειδηση του ανθρώπου, την πίστη, την αποστολική διάθεση του, την πνευματική του αρματοσιά, την άγνητη συνειδηση του. Η πανκριβή έκδοσή του, ασηνίθουτου όγκου και διαστάσεων, που ανελάβει η Αδελφότητα Αγναντιτών - Αθήνας, έχει μεγάλη αξία. Είναι μεγαλεπήβολη δημιουργική πράξη. Εύγε!...

Γράφει ο
ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΝΑΝΤΩΝ

Μετά από επτά (7) και πλέον έτη λειτουργίας, ο Δήμος Αγνάντων αποφάσισε να εξέλθει από την αφάνεια, στην οποία είχε περιέλθει, και ξαφνικά μας παρουσιάσε μέσα στο 2006 τρεις (3) σημαντικές εκδόσεις, με άλλα λόγια εκδηλώθηκε από το Δήμο ένας πραγματικός οργασμός.

Δεν πρέπει να μας διαφεύγει, ότι ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη θρασυρία και προβολή των επί μέρους τοπικών πολιτισμών κρίνεται σημαντικό, αρκεί να μην υπερτονίζεται ο τοπικός προανατολισμός.

Αρκετοί είναι οι δήμοι της χώρας, που τελευταία επιμένουν εκδοτικά. Και ο Δήμος Αγνάντων αυτό το απέδειξε έμπρακτα τη χρονιά που πέρασε. Η προσπάθεια αυτή δεν στερείται δυσκολιών, ως προς την εκτέλεση ή την ανάθεση, τη διανομή, τη διαφήμιση, το εμπόριο κ.ά.

Αξίζει η προσπάθεια αυτή να σημειωθεί και να επαυθεθεί. Γιατί, καθώς φαίνεται, εκδίδοντας τα βιβλία τους οι δήμοι δημιουργούν προϋποθέσεις τοπικών βιβλιοθηκών και αρχείων, ενθαρρύνουν τους δικούς τους πνευματικούς ανθρώπους, αποδεδειγμένους ή εξασφαλίζουν πόρους για συνέχισή του πολιτισμού.

Είναι επίσης καλό να παρεμβούν οι τοπικοί φορείς και να υποδεικνύουν μετά λόγου γνώσεως τα δικά τους περιουσιακά στοιχεία στο χώρο του πολιτισμού.

Κι εγώ σήμερα σημειώνω κι επαύω την εκδοτική προσπάθεια του Δήμου Αγνάντων.

Η πρώτη προσπάθεια του Δήμου ήταν να εκδώσει ένα καλαίσθητο φυλλάδιο σαράντα (40) σελίδων, διαστάσεων 23 Χ 31 εκ., με τον τίτλο: ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ - Δήμος Αγνάντων φωτογραφίες - Επιμέλεια ΚΩΣΤΑΣ Λ. ΜΑΥΡΟΠΛΑΝΟΣ.

Στο φυλλάδιο αυτό εικονίζονται φυσικές μορφές των Δημοτικών Διαμερισμάτων, που συνθέτουν το Δήμο Αγνάντων, καθώς και τα Νεότερα και Αρχαιότερα μνημεία της περιοχής του Δήμου.

Η προσπάθεια αυτή ήταν ένα επαυθεντικό βήμα, που έκανε ο Δήμος, προς την κατεύθυνση αυτή.

Μια δεύτερη προσπάθεια του Δήμου ήταν η έκδοση

του βιβλίου του Χρήστου Α. Παπακίτσου, με τον τίτλο: «Από την Τζουμερική Λαλιά στη Λαϊκή Παράδοση, σελ. 400, Αθήνα 2006.

Το βιβλίο του Χρήστου Α. Παπακίτσου μελέτησα με προσοχή και το βρήκα αξιόλογο. Του απέστειλα μάλιστα και σχετική επιστολή, με ημερομηνία 14-10-06, στην οποία μεταξύ των άλλων του σημείωνα και τα ακόλουθα.- Αν ήμουν, αγαπητέ Χρήστε, στη θέση σου θα χρησιμοποιούσα για τίτλο του βιβλίου σου: «Το Λεξιλόγιο των Τζουμέρκων», γιατί κατά τη γνώμη μου αυτός ο τίτλος ταιριάζει περισσότερο με το περιεχόμενο του βιβλίου σου.

Τρίτη και τελευταία προσπάθεια του Δήμου, τη χρονιά που μας πέρασε, ήταν η έκδοση του βιβλίου του Μιχάλη Χάρου, συνταξιούχου, Φιλολόγου - Λυκειάρχη, με τον τίτλο: «ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ», Ιωάννινα 2006, σελ. 230.

Κι αυτό το βιβλίο μελέτησα με τη δέουσα προσοχή κι επισημαίνω στη συνέχεια, τόσους τις αρετές του βιβλίου, όσο κάποιος από τις αδυναμίες αυτού. Συγκεκριμένα:

Α. Το βιβλίο από άποψη εκδοτική είναι καθόλα άψογο, η δε εμφάνισή του άριστη. Σε αρκετά τραγούδια γίνεται πλούσιος σχολιασμός επιστημονικά τεκμηριωμένος. Μοναδική παράλειψη είναι ότι δεν αναφέρθηκε ο συγγραφέας στον αιώνηστο Χρήστο Ν. Λαμπράκη, που πρώτος ασχολήθηκε με τα τραγούδια των Τζουμέρκων (βλ. Χ. Λαμπράκη, τραγούδια των Τζουμέρκων «Περιοδικό Λαογραφία», τόμος Ε' (1916), σελ. 52 - 110.

Ενδιαφέροντα τα ντοκουμέντα που παραθέτει στις σελίδες: 27, 65, 180, 210, με την παρατήρηση, ότι σαν την άδεια εξόδου - εισόδου του Δημητρίου Β. Γεωργονίκου (Σπία), σελ. 27 είχαν εφοδιασθεί και άλλοι Αγναντίτες, που πήγαιναν στη Γιαννιτική ή Πρεβεζιάνικη περιοχή να εργασθούν ως ραβδόδες, όπως οι: Αναστάσιος Μπαλατσούκας, Ιωάννης (Νάκος), Χ. Μπάκος, Βασίλειος Α. Χριστογεωργιάκης, Αντώνιος Κράβαρης, Γεώργιος Κ. Αηδόνης κ.ά. μεγαλύτεροι σε ηλικία απ' αυτούς ομότεχνοί τους.

Η προσπάθεια καταγρα-

φής τετρακοσίων (400) περίπου τραγουδιών και η κατάταξη αυτών σε οκτώ (8) θεματικές ενότητες είναι κατά την εκτίμησή μου μόχθος πολλών ετών. Μια προσπάθεια επίπονη και υπεύθυνη σαν αυτή του κ. Χάρου, δικαιολογημένα εγγράφεται στο ενεργητικό του συγγραφέα.

Για την καταγραφή των τραγουδιών χρησιμοποιήθηκαν από τον συγγραφέα πενήντα έξι (56) άτομα. Απ' αυτά τα τριάντα (30) ήταν από τη Ράμια, τα δώδεκα (12) από την Άγναντα, τα έντεκα (11) από τον Καταρράκτη και από ένα (1) άτομο από τα χωριά: Χουλιαράδες, Κυψέλη και Κλειδί.

Β'. Εκτός από τους επαίοντες που σημειώνουμε παραπάνω, το βιβλίο του κ. Χάρου παρουσιάζει και κάποιες αδυναμίες, οι οποίες προκύπτουν με βάση τη γλώσσα των αριθμών.

1. Από τα 362 επώνυμα τραγούδια που περιλαμβάνονται στο βιβλίο, γιατί υπάρχουν και 26 ανώνυμα. Τα 146 τραγουδήθηκαν ή καταγράφηκαν από Καταρρακίτικα χελιά, ποσοστό 40,33%, τα 126 από Ραμιάτικα χελιά, ποσοστό 34,80%, τα 69 από Αγναντίτικα, ποσοστό 19,06%, τα 12 από Κυψελιώτικα (Χωσψιτίτικα), ποσοστό 3,31%, το ίδιο ποσοστό αντιστοιχεί και για τον παπα-Νίκο Κίτσο από τα Ρεϊκία Κλειδίου.

2. Από τα τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει, ότι δεν συνάδει ο τίτλος «ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ», με το περιεχόμενο του βιβλίου, γιατί δεν μπορούμε να υποστηρίξουμε, ότι αυτά τα τρία χωριά: Ράμια - Καταρράκτης - Άγναντα αντιπροσωπεύουν το σύνολο των χωριών των Τζουμέρκων. Θα μπορούσε να έβαζε για τίτλο: «ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΤΙΚΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ», γα να συμφωνεί με το περιεχόμενο του βιβλίου.

3. Είναι κατά τη γνώμη μου υπερβολή, ενενήντα (90) από τα 362 τραγούδια που περιέχει το βιβλίο, δηλ. ποσοστό 24,86% να τα τραγουδήσει ή να τα καταγράψει ένα ζευγάρι από τον Καταρράκτη.

4. Κλείνοντας, οφείλω να ομολογήσω, οποιοδήποτε ψεγάδι κι αν παρουσιάζει μία συλλογή δημοτικών τραγουδιών δεν χάνει τη λάμψη της, γιατί αποτελεί γνήσιο γλωσσικό θησαυρό μιας συγκεκριμένης περιοχής της χώρας μας.

Αυτές είναι οι απόψεις μου για τα βιβλία, που ανέλαβε να εκδώσει ο Δήμος Αγνάντων, τις οποίες και παρουσιάζω χωρίς φόβο και πάθος από τις στήλες της Εφημερίδας ΑΓΝΑΝΤΑ - ΑΡΤΑΣ. Εύχομαι ο Δήμος Αγνάντων να συνεχίσει την εκδοτική του προσπάθεια και να ξεπεράσει στο χώρο αυτό το Δήμο Μολοσσών Ιωαννίνων, ο οποίος έχει ήδη κυκλοφορήσει δέκα (10) βιβλία τοπικού ενδιαφέροντος.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Μ. ΦΙΛΟΣ

Σοβαρά κι εύθυμα

Η τσόπνα

Ένας παππούς, ετών ενενήντα και άνω στη Νότια ορεινή Εύβοια ζει μόνος του, μακριά από τον σύγχρονο πολιτισμό. Η μόνη του διασκέδαση είναι το βιοή του. Η κάμερα της τηλεόρασης έφερε στα μάτια μου την τσόπνα που 'χει στίσει, για να πιάσει κανένα πουλάκι.

Μέσα μου σκίρτησε κάτι κι αμέσως έφτασα στο χωριό στην παιδική μου ηλικία.

Αριστοτεχνικά φτιαγμένη, από ξύλο κουμαριάς με τα σκανταλάρια και την κρεβατίνα.

Από κάτω από την πλάκα, ροκίσια άσπρα τρίμματα για να ξεγυιλιέται ο καλογιάννος.

Πόσες φορές δε χτυποκάρδια, όταν έβρισκα την πλάκα πεσμένη. Μεγάλη αγωνία, να τη σηκώσω να δω τι έχει από κάτω, αντίκριζα ένα πακουήδ...ποντίκαρο!!

Αντε ξαναστήσε την τσόπνα και πέρα το βράδυ μήπως πιάστηκε ο καλογιάννος.

Όταν πιανόταν, πανηγύρι στο σπίτι. Ξεπουπούλιασμα και ψύσιμο στα κάρβουνα. Άλλος το στήθος, άλλος το ποδαράκι. Εγώ έτρωγα το κεφάλι γιατί ήμουν ο ιδιοκτήτης της τσόπνας. Από τούφα σε τούφα, άηλοτε η σοδεία ήταν ικανοποιητική και άηλοτε τα ποντίκια είχαν κακή τύχη.

Τότε εμείς στήναμε τσόπνες τώρα εμείς εδώ οι κάτοικοι της πόλης, είμαστε κάτω από μια μεγάλη τσόπνα. Στον τρίτο όροφο, εξαόροφης πολυκατοικίας. Πλάκα πάνω πλάκα κάτω. Ζούμε πλάκωμένοι σαν τα ποντίκια. Σαν τους αρουραίους στα διαμερίσματα. Από την κρεβατοκάμαρα στο σαθόνι, στην κουζίνα, φυλακισμένοι, προσεκτικοί μη περνώσουμε, μη πατήσουμε το χαλί, μη πέσει το χαρτάκι κάτω, μη, μη, μη!!!

Σταματάμε μπροστά στις φωτογραφίες. Το μάτι μας πάει πάνω στο χωριό. Ο νους μας πετάει. Τι σας έλεγα: από

τούφα σε τούφα κι εδώ από δωμάτιο σε δωμάτιο.

Αν θελήσεις και βάλεις στο μαγνητόφωνο δημοτικό τραγούδι, ακούς από το δωμάτιο των παιδιών.

- Πατέρα εκεί είσαι ακόμα; ξεκόλλη!!

Το κλείνεις και αρχίζεις το σφυριχτό.

- Ψηλά στην Κωσπηλάτα και μες στα Άγναντα χορεύουν τα κορίτσια μαζί με τα παιδιά και συνεχίζεις, πάντα σφυριχτά.

Εμείς εδώ οι κάτοικοι της πόλης είμαστε κάτω από μια μεγάλη τσόπνα. Πλάκα πάνω, πλάκα κάτω.

- Πέντ' έξι βλαχοπούλες ορθές κατούρασαν, σαν το βιοή του Στάθη έτσι σιούρασαν.

Βγαίνει στο μαθακόνι, νομίζεις ότι είσαι κόρακας στην άκρη στο τσουγκάρι ή στον ξέρακα.

Φωνάζεις, κόσμος πολλός, δε σ' ακούει κανένας. Σταματάς γιατί φοβάσαι μη σε περάσουν για τρελό. Φυλακισμένη και η φωνή σου κάτω από την τσόπνα. Ποτίζεις την έρημη και δυστυχισμένη την κουμαρία, που έφερεσ απ' το χωριό, να σου θυμίζει κάτι και αυτή έχει μισοξεραθεί από το πολή το πόσιμα.

Η Αδεσφόρπη κάνει ότι μπορεί να σε βγάλει κάτω από την τσόπνα. Κάνε τον καθιερωμένο χορό.

Μετράς άτομα και αποκαρδιώνεσαι. Τι έγινε βρε παιδί η πλάκα της τσόπνας είναι ασήκωτη;

Κι εσύ, κι εγώ, κι εμείς και οι άλλοι, μπορούμε να τη σηκώσουμε και να πούμε: - Φτου ξεφευτερία!!!

Χάρης Ζάχος ο Αθηνάιος

Φωτο - αναμνήσεις

Στα κλαρίνα στο Μουσάλιο στην Άρτα έτος 1961, στο παζάρι. Γιώργος Ζάραγκας, Τάκης Κωστήκης, Βίκτωρας Μπαζούκας, Χαρίλης Ζάχος, Γιάννης Μπαζούκας.

Φίλε Γιάννη, μια ζωή στα κλαρίνα!!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ

Δικηγόρος

Ν. ΖΕΡΒΑ 2 - 3ος όροφος - Γραφ. 19 - Ιωάννινα - 45332

Τηλ. Γραφείο 26510-76827, Fax: 26510-76653

Κιν.: 697-4364003

ΒΙΛΜΑ Λ. ΣΑΠΛΑΟΥΡΑ

Δικηγόρος

Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα

Τηλ. γραφ.: 26510-28221

Τηλ. οικίας: 26510-35100

Κινητό: 6947-186813

Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΑΝΤΖΑΡΗ

Συμπληρώνονται φέτος 2007 ακριβώς 100 χρόνια από τη δολοφονία του Στέφανου Δ. Μάντζαρη, δασκάλου. Η αποτρόπαια αυτή δολοφονία, έγινε την 23.40 ώρα της 20-4-1907 (π.ν.), καθώς έβγαινε η οικογένεια Μάντζαρη από το σπίτι της, για να μεταβεί στον ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου Αγνάντων, να παρακολουθήσει την ακολουθία της Ανάστασης.

Τα δολοφονικά βέλη, τραυμάτισαν θανάσιμα τον Στέφανο Μάντζαρη, ο οποίος μετά από λίγα λεπτά της ώρας εξέπνευσε. Τραυματίστηκαν συγχρόνως σοβαρά και ο πατέρας του θύματος, Δημήτριος Χ. Μάντζαρης, αλλά ξεπέρασε τον κίνδυνο.

Οι δολοφόνοι πυροβόλησαν, βρισκόμενοι πίσω από έναν τοίχο του γειτονικού κήπου, ιδιοκτησίας Χρήστου Κ. Μαλτζέζου, που ήταν ακριβώς απέναντι από την είσοδο του σπιτιού του Μάντζαρη. Μετά το έγκλημα, οι δράστες κατέβηκαν στο ρέμα της Γούλλας, ρίχθηκαν απέναντι και προχώρησαν προς το εικόνισμα «του Γιάνναρη». Εκεί τους συνάντησε ο Κων/νος (Ντούλας) Φλούδας, ερχόμενος από το Ντρεποκόκι για την Ανάσταση, οι οποίοι του διαίμησαν, αν ανακινούσε, ότι τους συνάντησε αυτή την ώρα σ' αυτό το σημείο, θα το πληρώσει με το κεφάλι του.

Ο Ντούλα Φλούδας, τη συνάντησή αυτή κράτησε σαν ερπαιόφραγιστο μυστικό επί 51 έτη και τρεις (3) μήνες και την ανακοίνωσε την 26-7-1958, στον αδελφό του θύματος, Αλέξανδρο Δ. Μάντζαρη, δικηγόρο και πολιτευτή στο Νομό Τρικάλων, στην πλατεία του πάνω μαχαλά, όπως θα εκθέσουμε παρακάτω.

Η μαρτυρική κατάθεση στον ανακριτή της Άρτας, της αιμινόστης Ευαγγελίας Κώστα Μήτρο Κώστα, 16 ετών τότε, μετέπειτα σύζυγο του Βασιλείου Δ. Μπάκου, αρτοποιού στο Λουτράκι Κορινθίας έχει ως εξής:

– Μόλις χτύπησε η καμπάνα για την Ανάσταση σηκώθηκα, Ξηπνησα και τη μικρότερη αδελφή μου Ελένη (9 ετών τότε), μετέπειτα σύζυγο του Ιωάννη Β. Φίλου, ετοιμαστήκαμε, πήραμε τις λαμπάδες και ξεκινήσαμε για την εκκλησία. Φτάνοντας στην καμαρούλα, το τσζωτό γεφυράκι, που είναι καθώς βγαίνουμε έξω από το χωριό, θυμηθήκαμε, πως δεν είχαμε πάρει μαζί μας το λαμπροκέρι, δηλαδή τη λαμπάδα, που προσφέρει κάθε οικογένεια στην εκκλησία κατά την ακολουθία της Ανάστασης. Γυρίσαμε πίσω στο σπίτι μας στα Πατέρια, πήραμε το λαμπροκέρι και την ώρα που δρσκαλεύαμε το κατώφλι της εισόδου του σπιτιού μας, ακούσαμε πυροβολισμούς. Συγχρόνως η μητέρα μας, που ήταν άρρωστη στο κρεβάτι, μας είπε:

– Βγήκε η Ανάσταση, γυρίστε πίσω, άδικος ο κόπος σας. Εμείς δεν ακούσαμε τη συμβουλή της μάνας μας και προχωρήσαμε. Φτάνοντας έξω από το σπίτι, του μετέπειτα ιερέα Γεωργίου Γούλα, σημερινής ιδιοκτησίας των κληρονόμων Γεωργίου Αθαν. Ζάραγκα, ακούσαμε έντονα γαβγισμούς σκύλων και απέναντι στο εικόνισμα του Γιάνναρη 3-4 άνδρες να τρέχουν βιαστικά. Δεν καθορθώσαμε να ξεχωρίσουμε ποιό ήταν μέσα στην αστροφεγγιά. Προχωρώντας για την εκκλησία περάσαμε υποχρεωτικά έξω από το σπίτι του Μάντζαρη. Εκεί είχαν συγκεντρωθεί πολλοί άνθρωποι κι επικρατούσε μία αναστάσιμη φωνή, κλάματα κ.λπ.

Τα παραπάνω, μου τα διηγήθηκε επακριβώς, όπως τα γράφω, η αιμινόστη θεία μου Ελένη Ι. Φίλου, με αφορμή την επίσκεψη στο χωριό μας

του Αλέξανδρου Δ. Μάντζαρη το 1958. Ήταν η τελευταία επίσκεψη στην Άγναντα, γιατί τον επόμενο χρόνο ο Αλέκος Μάντζαρης και συγκεκριμένα την 25-3-1959 απεβίωσε στα Τρίκαλα από καρδιακή προσβολή. Δεν παραλείπω να σημειώσω, πως η θεία μου Ελένη, μέχρι τα βαθειά της γεράματα διατηρούσε ανεπρόσπαστη μνήμη, σωστός λιξάρχος.

Τα ίδια ακριβώς είχα ακούσει κατ'επανάληψη από τη μητέρα μου, γειτόνισσα των Μαντζαρηών, κορίτσι τότε 14 ετών κι έζησε στο πελάτι της το στυγερό αυτό έγκλημα. Κατ'επανάληψη είχε προβεί στον ονοματισμό των δραστών. Την είχα μάλιστα παραζηγήσει, για τις αποκαλύψεις που έκανε. Την δικαιοσύνη απόλυτα, μετά την αποκάλυψη, που έκανε ο Ντούλα Φλούδας στον Αλέξανδρο Μάντζαρη σχετικά με τους δολοφόνους του αδελφού του Στέφανου.

Την αποκάλυψη των δραστών της δολοφονίας του Στέφανου Μάντζαρη, έκανε στον αδελφό του Αλέξανδρο Μάντζαρη, ο Ντούλα - Φλούδας κατά τον ακόλουθο τρόπο:

Μεσημέρι της 26-7-58, γιορτή της Αγίας Παρασκευής, βρισκόμαστε στην κεντρική πλατεία του χωριού κοντά στη βρύση. Στο τραπέζι μας βρέθηκε και ο Αλέκος Μάντζαρης, που είχε έλθει από τα Τρίκαλα για λίγες μέρες στο χωριό, γιατί πολύ το είχε επιθυμήσει, όπως μας έλεγε. Κάποια στιγμή ήρθε στο τραπέζι μας ο Ντούλας - Φλούδας, ο οποίος παρά τις εκκλήσεις μας, αρνήθηκε να καθίσει. Απευθυνόμενος στον Αλέκο του Μάντζαρη του είπα τα εξής:

– Έμαθα Αλέκο, πως ήρθες στο χωριό και για να ξεφορτωθώ ένα βάρος, που έχω πάνω μου (από μέσα αιώνια), ήρθα να σε συναντήσω. Να με συγχωρέσουν οι κύριοι, που θα απασχολήσω για λίγο τον κυρ Αλέκο και προχώρησαν προς το μικρό πλάτανο, που ήταν στο χείλος του γκρεμού. Μετά από 8-10 λεπτά περίπου, επέστρεψε στην παρά μας ο Αλέκος ο Μάντζαρης με μάτια βουρκωμένα. Ανέσυρε το μαντίλι του στην τσέπη του σακακιού του, σφούγγισε τα δάκρυά του και μας είπε τα εξής:

– Μου είπε ο μπάρμπα Ντούλας, ποιά πρόσωπα συνάντησε στο εικόνισμα του Γιάνναρη μετά τη δολοφονία του μακαρίτη του αδελφού μου Στέφανου. Κι εμείς αυτούς είχαμε υποπτευθεί, είχαμε δηλαδή ενδείξεις, αλλά δεν είχαμε αποδείξεις.

Με τη μαρτυρία του μπάρμπα Ντούλα έχουμε αποδείξεις. Αλλά «εις μάρτυρα», «ουδείς μάρτυρα», λέμε εμείς στα νομικά. Σηκώθηκε, φόρεσε το σακάκι του και μας είπε τα ακόλουθα:

– Εμένα, θα μου επιτρέψετε να αποχωρήσω, γιατί σήμερα το μεσημέρι είμαι μισοαφίρως στον ξάδελφό μου τον Κώστα Τούμπουρο. Και για να μην μου κρεμάσουν στην είσοδο του σπιτιού του το κουταλοπίρουνα, σας αποχαιρετώ και σας εύχομαι καλή όρεξη και καλό μεσημέρι να περάσετε.

Το μεσημέρι, ο Αλέκος ο Μάντζαρης, διηγήθηκε με κάθε λεπτομέρεια, το διάλογο που είχε με τον μπάρμπα Ντούλα, ποιους του κατονόμασε ως δολοφόνους του αδελφού του, όπως μου ομολόγησε την επομένη ο Κώστα Τούμπουρος.

Την επομένη μέρα (27-7-58), πήγα στο κρεοπωλείο του Κώστα Τούμπουρου, που τότε στεγαζόταν στο ημιπόγειο του κτηρίου Αλέκου Κώστα, δίπλα από το καφενείο του Μήτσου Κράββαρη για να φωνιάσω κρέας.

Εκεί ο Κώστα Τούμπουρος, χωρίς να τον προκαλέσω, γιατί με είχε δει την προηγούμενη μέρα να καθόμαστε στο ίδιο τραπέζι, με τον ξάδελφό του Αλέκο Μάντζαρη, άρχισε να διηγείται τι αποκάλυψε ο Ντούλα - Φλούδας, σχετικά με τους δράστες του φόνου του αδελφού του, χωρίς όμως ν' αποκαλύψει ονόματα. Τότε παρεμβάινω και τον ερωτώ.

– Μήπως ήταν ο Μήτρο Φίλος; – Όχι, όχι, σε κάποια περίπτωση δεν ήταν αυτός, μου απάντησε. Εξάλλου ο Μήτρο Φίλος, ύστερα από υπόμνημα του θείου μου Μήτρου Μάντζαρη στον ανακριτή αποφυλακίστηκε, γιατί ήταν υπεράνω κάθε υποψίας.

Όταν διαπίστωσα, ότι ο Κώστα Τούμπουρος δεν ήθελε ν' αποκαλύψει τα επώνυμα των δραστών, γιατί δεν γνώριζα τι δεσμεύσεις είχε αναλάβει απέναντι στον ξάδελφό του Αλέκο Μάντζαρη, του έκαμα την πρόταση, ότι θα σου αποκαλύψω εγώ, όπως κατ'επανάληψη τα έχω ακούσει από τη μάνα μου. Και σήμερα να την καλέσουμε εδώ, να σου τους κατονομάσει λεπτομερώς. Εγώ όμως, με το αρχικό γράμμα του επωνυμίου του καθενός θα σου τους κατονομάσω. Δεν ήταν οι: Κ.Α.Μ.: – Ναι - ναι, και σσί πάει το βασίλειο», συμπλήρωσε ο Κώστα Τούμπουρος, δηλαδή οι δράστες ήταν συγγενείς μεταξύ τους. Στη συνέχεια ο Κώστα Τούμπουρος, μου είπε ναβάλω και το γράμμα Ν, με κάθε επιφύλαξη, αλλά αυτός δεν ήταν φυσικός αυτογράφος όπως λένε πολλοί, αλλά ηθικός.

Όλα τα παραπάνω μου τα επιβεβαίωσε αργότερα ο Κώστα Τούμπουρος και γραπτάς, με την από 28-7-1985 επιστολή του που έχω στο αρχείο μου. Κι έχει ως κατωτέρω:

*Αγαπητέ Στέφανε,
Σχετικά δε σου, με ρώτησες από το τηλέφωνο, σε πληροφορώ τα ακόλουθα.*

Κατ'επανάληψη άκουσα από το μακαρίτη το θείο μου Δημήτριο Μάντζαρη ότι υπέβαλε υπόμνημα για την αποφυλάκιση εκείνων που είχε προφυλακίσει η ανακριτική αρχή, γιατί τους θεωρούσε υπεράνω κάθε υποψίας και με βάση το υπόμνημα αυτό αποφυλακίστηκαν. Ο αιμινόστης ξάδελφός μου Αλέξανδρος Μάντζαρης μας διηγήθηκε το 1958 τί ακριβώς του είπε ιδιαίτερος χωριστά από τους άλλους, ο Ντούλα Φλούδας στην πλατεία του χωριού μας.

*Άγναντα 28-7-1985
Κων/νος Ζ. Τούμπουρος*

Το στυγερό αυτό έγκλημα παρέμεινε δυστυχώς ανεξεχνίαστο. Συνελήφθησαν μόνο δύο άτομα ως ύποπτα. Οι Δημήτριος Β. Φίλος και Νικόλαος Γ. Χασαλεύρης. Ο μεν πρώτος προέβαλε ως άλλοθι (δηλ. ένδειξη αθωότητας), ότι κατά τον χρόνο που έγινε το έγκλημα βρισκόταν στο Ντρεποκόκι, φροντίζοντας τα πρόβατά του, αλλά δεν έγινε πιστευτός από τον ανακριτή γι' αυτό προφυλακίστηκε και μεταφέρθηκε στις φυλακές Κέρκυρας. Αποφυλακίστηκε μετά από έξι (6) μήνες, όταν ο πατέρας του θύματος, Δημήτριος Χ. Μάντζαρης, υπέβαλε υπόμνημα στις δικαστικές αρχές, με το οποίο ζητούσε την αποφυλάκιση του Δημητρίου Β. Φίλου, γιατί κατά την άποψή του ήταν υπεράνω κάθε υποψίας. Ο δε δεύτερος ύποπτος, Νικόλαος Γ. Χασαλεύρης, είχε ισχυρό άλλοθι, γιατί την ώρα που έπεσαν οι πυροβολισμοί, εκείνος βρισκόταν στην εκκλησία της Παναγίας, παρακολουθώντας την ακολουθία της Ανάστασης και δεν προφυλακίστηκε.

Τελικά αυτό το αποτρόπαιο έγκλημα παρέμεινε ανεξεχνίαστο. Οι δολοφόνοι κυκλοφορούσαν ελεύθεροι για δύο περίπου δεκαετίες. Μερικοί Αγναντίτες γνώριζαν ποιό ήταν οι ένοχοι, αλλά δεν τους κατονομάζαν, για να παραμυθηθούν στη δικαιοσύνη. Τα σενάρια για τους δολοφόνους του Μάντζαρη

διαδεχόνταν το ένα το άλλο. Οι διάφοροι παραμυθίδες στα καφενεία του χωριού έλεγαν ο καθένας τους το κοινό τους και το μακρό. Έλεγαν συγκεκριμένα ότι οι δολοφόνοι δεν είναι Αγναντίτες αλλά Ξένοι. Άλλος έλεγε ότι ήταν από το Νεοχωράκι, άλλος από την Ανεμορράχη, άλλος από το Γραϊκό, δηλαδή από τα χωριά, που το θύμα είχε υπηρετήσει ως δάσκαλος. Άλλοι οι πιο τολμηρότεροι παρουσιάζαν σενάρια επιστημονικής φαντασίας, δηλαδή ότι ο τάδε δάνεισε το όπλο του στον τάδε κι εκείνος σε κάποιον τρίτον, που διέπραξε το έγκλημα. Και η σεναριολογία συνεχίζονταν και μετά την ομολογία του Ντούλα Φλούδα πιούσης ανθρώπου συνάντησε στο εικόνισμα του Γιάνναρη λίγα λεπτά της ώρας μετά το έγκλημα.

Σύρω τις γραμμές αυτές για τελευταία φορά κι ελπίζω να σταματήσει αυτή η ακατάσχετη σεναριολογία για τους δολοφόνους του Μάντζαρη. Και όποιος Αγναντίτης θέλει να πιθανολογηθεί ποιό είναι οι δολοφόνοι του Μάντζαρη, μπορεί να εργασθεί ως εξής: Από τα δημοτολόγια του χωριού μας να ξεχωρίσει τα επώνυμα των Αγναντιτών που αρχίζουν από το γράμμα Κ., ύστερα εκείνα που αρχίζουν από το γράμμα Λ., και τέλος εκείνα που αρχίζουν από Μ. Ύστερα να εξετάσει ποια από τα επώνυμα αυτά έχουν συγγενικούς δεσμούς είτε εξ αίματος είτε εξ αγχιστείας. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα συμπεράνει ποιό είναι οι πιθανοί δολοφόνοι του Μάντζαρη και θα σταματήσει η σεναριολογία.

Τέλος, η οικογένεια Μάντζαρη μετά το αποτρόπαιο έγκλημα, εγκατέλειψε την Άγναντα κι εγκαταστάθηκε οριστικά στα Τρίκαλα της Θεσσαλίας, όπου κατά γενική ομολογία διέπρεψε: Ο ευφύεστατος εκείνος δικολόβος Δημήτριος Χ. Μάντζαρης, που έβαλε νυαλιά σ' όλους σχεδόν τους δικηγόρους των Τρικάλων, και από τη θέση του Γραμματέα του Δήμου Τρικάλων, του Γραμματέα της Μητροπόλεως Τρίκης και Σταγών και άλλων δραστηριοτήτων του, κατόρθωσε ν' αναδείξει και να αποκαταστήσει τα δέκα (10) εν ζωή παιδιά του (+ Στέφανος, Χρήστος, Φίλιππος, Γεώργιος, Αριστέλης, Δημοσθένης, Βασίλειος, Απστόλος, Αλέξανδρος, Θεοφάνης και Στέφανος).

Την Άγναντα, παρά το πλήθος που δέχτηκε, ο αιμινόστης Δημήτριος Χ. Μάντζαρης, τόσο ο ίδιος, όσο και τα παιδιά του - εγγόνα, νύφες κ.λπ. την επισκέπτονταν συχνά. Τα δύο μάλιστα απ' αυτά ο Δημοσθένης και ο Βασίλειος παντρεύτηκαν Αγναντίτισσες, την Καλλιρόη Αθ. Παπακούρα ο πρώτος και την Ελένη του Παπαθανάση Ευταξία ο δεύτερος. Με άλλα λόγια η οικογένεια Μάντζαρη έδωσε μαθήματα ψυχικής ανωτερότητας.

Το σπίτι για τους Αγναντίτες παραμένει δυσεξέλεπτο, γιατί αρκετοί ήταν εκείνοι που γνώριζαν τους δράστες, αλλά δεν τους παρέρωσαν στη δικαιοσύνη ως όφειλαν, επομένως είναι υπόλογοι απέναντι στην οικογένεια Μάντζαρη.

Ο αιμινόστης Κων/νος Ι. Αγνάντης, οφθαλμίατρος, Γενικός αρχίατρος, δημοσίευσε το 1959 το μυθιστόρημα «Ματωμένη Ανάσταση, σελ. 145, που φωτογραφίζει τη δολοφονία του Μάντζαρη. Η δε κοινότητα Αγνάντων έδωσε το όνομα «ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΑΡΗΣ» στο δρόμο, που οδηγεί από το κτήριο του παλιού Γυμνασίου στο σπίτι του.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Μ. ΦΙΛΟΣ

ΝΑΥΣΙΚΑ Β. ΖΙΑΒΡΑ
ΚΑΣΤΑΝΙΟΥΔΑΚΗ
Χειρουργός Οtorινολαρυγγολόγος
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Μετεκπαιδευθείσα στο Charing Cross
Hospital - Imperial College του Λονδίνου
e-mail: nziavra@hotmail.gr
Αραβαντινού 18, Τηλ.: 2651 0 73528
Ιωάννινα, τ.κ. 45 444 Κινητό: 6974 498585

Παρακαλούμε τους χωριανούς που έχουν το χάρισμα να γράφουν –και σίγουρα υπάρχουν πολλοί– να μας αποστείλουν γραπτά τους προς δημοσίευση, διότι μ' αυτόν τον τρόπο αποκτά πλουραλισμό και ποικιλία η εφημερίδα.

ΟΙ ΕΣΧΑΤΟΙ ΠΡΩΤΟΙ

Η σύνθεση του Δ.Σ. του Δήμου Αγνάντων, σύμφωνα με τις πρόσφατες δημοκρατικές έχει ως εξής:

Πρόεδρος: Παύλος Μπουρής, αντιπρόεδρος: Γιώργος Τζουμάκας, γραμματέας: Παύλος Φλούδας.

Δημαρχιακή Επιτροπή: Δήμαρχος Χρήστος Χασιάκος, Γιώργος Τσιρώνης, Κώστας Δήμος, Ιωάννης Μακρυγιάννης. Από την ανυπολίτευση: Κώστας Φλούδας.

Αντιδήμαρχοι: Κώστας Κλίτσας, Ευάγγελος Γιάπρος. Πως συμβαίνει εκείνους που ο λαός τους αποδοκίμασε κατά τις πρόσφατες δημοτικές εκλογές, οι αρμόδιοι να τους αναβαθμίζουν;

Υπενθυμίζουμε στους αρμόδιους, ότι με τέτοιες ενέργειες προσβάλλουν βανάουσα το κοινό περί δικαίου αίτημα των δημοτών και υποτιμούν τη νοημοσύνη των ψηφοφόρων του Δήμου.

Στέφανος Φίλος

Προχώρα

Γκρέμισε του ορίζοντα τα σύνορα
και δώσε απολυτήριο ο' αυτούς που το φυλάνε.
Ξήλωνε φράχτες, ημέρευε τις άγριες κατοικίες
και άπλωνε αγάπης γέφυρες σε ρηματιές και χάσματα.
Ξερίζονε ζιζάνια και φύτευε γαρβένες.

Τη Σφήγγα που έχεις μέσα σου, μόνος σου να ξεκάνεις.
Τους Σύν, Προκρούστη και λοιπούς, άσ' τους για το Θηοσά
και εσύ, άφοβα και λεβέντικα, πάντα μπροστά προχώρα.

Κανέναν πια δε θα βρεθεί αίγινμα να σου βάλει.

Κανείς δε θά 'χει ρόπαλο ούτε προκρούστεα κλίνη,
ούτ' άλλα τακίμα αφανισμού.

(Δεν κινδυνεύεις ενεργός, άπραγος... την παθαίνεις!...)

Όσοι στο δρόμο σου θρεθούν δε σε καλωσορίζουν,
θέλονται να πιναριστούν * με ήθος, σοφία, δράση.

Όμως, νά 'σαι κρυστάλλινος.

Πριν ξεκινήσεις το πρωί,

βούτα βαθιά μέσ' στο μυαλό, πορεία, χέρια, γλώσσα,
φρονιζόντας, όμως, νά 'ναι αυτό υψηλό και καθαρό.

Οι ρύποι είναι ορατοί και οι αναθυμιάσεις ζέχνουν.

Γνωρίζεις ασφαλώς κι εσύ, εκούτη την αλήθεια :

Καύση και λιπανικά εάν δεν είναι καθαρά,
τη μπόκα, τις μουντζούρες τους που αρπάζει ο ταξιδιώτης,
ρινηλατούν οι Κύκλωπες, η Κίρκη, οι Λαιστργόνες,
Σειρήνες και Εξωτικές !... Τα ύστερα ;... Τα ξέρεις...

Χρήστος Αρ. Παπακίτσος

(* Πυριζόμοι: δέχομαι την επενέργεια της πυιάς,
ζυμώνομαι ! ! ! μολιάζομαι).

“ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ”

(Συνέχεια από τη σελίδα 3)

Για το ιδιαίτερα όμορφο και χαρακτηριστικό ανάμωμα και τον πανηγυρισμό χορό των Τζουμερκιωτών είναι αξιόλογη και μοναδική έμπνευση η αναφορά από τον αρχάγγελο Μιχάλη Χάρο των κρυστάλλινων πηγών των αντιλαλών με τα ονόματα όλων εκείνων που είχαν το παραδοσιακό μεράκι της φροντίδας για τη διατήρησή τους.

Μια ιδιαίτερα αξιοζήλευτη Τζουμερκιώτικη Δημοτική αντιλαλιά που αντήχησε και αντηχεί περνώντας από πλαύτερους δρόμους και στενά μονοπάτια είναι και ο πρωτομάστορας που έστησε το γεφύρι με την ψηλή καμάρα του βιβλίου αυτού για να περάσουν οι αντιλαλοί και στον καθένα μας και να αποτελέσουν την καλύτερη ιδόβια συντροφιά μας. Τραγουδιάρια και τραγουδισμένη ήταν, είναι και ας παραμένει με τη βοήθεια όλων μας η Τζουμερκιώτικη ζωή, για να την χορεύουμε πολυκαγκελικά όλοι - παλιότεροι και νεώτεροι. “Τζουμερκα μου περήφανα, βουνά μου - και χωριά παινεμένα”, κρατείστε πάντα ψηλά το κεφάλι σας για να βλέπετε πάντοτε και μακρύτερα.

Χρήστος Β. Ζολώτας
Παλιοχωρήτης Αγναντίτης - Τζουμερκιώτης
Θεολόγος

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ :

Με τον ίδιο ενθουσιώδη λόγο, με την ίδια φλόγα και ευαισθησία και με εξίσου μελίσρπυ γλώσσα παρουσιάζει ο κ. Ζολώτας και το βιβλίο “Από την Τζουμερκιώτικη Λαλιά στη Λαϊκή μας Παράδοση” του Χρ. Παπακίτσου. Ο κατακλυσμός όμως της Εφημερίδας μας από πάμπολλα επαινετικά κείμενα, εξ ίσου αξιόλογα, μας στερεί τη δυνατότητα να δημοσιεύσουμε και αυτή την παρουσίαση. Ελπίζουμε να έχουμε την κατανόηση και των αναγνωστών μας και του παρουσιαστή, τον οποίον ευχαριστούμε θερμά. Την ίδια κατανόηση ζητούμε και από όλους τους άλλους βιβλιοκριτικούς.

ΣΑΣ ΕΚΤΙΜΩ ΑΛΛΑ ΔΙΑΦΩΝΩ ΜΑΖΙ ΣΑΣ

Μια οφειλόμενη απάντηση από τον Δημήτρη Χαμπίτη

Κύριε Φίλο,

Τυχάνω φανατικός αναγνώστης της στήλης την οποία επιμελείσθε σχεδόν σε κάθε φύλλο της εφημερίδας “ΑΓΝΑΝΤΑ”. Ομολογώ ότι με εντυπωσιάζει η βαθύτατη γνώση των ιστορικών δεδομένων, των ηθών και εθίμων της ιδιαίτερης περιοχής και της ευρύτερης περιφέρειας, η τεκμηρίωση των σκέψεών σας και η απλοκίτητά της παρουσίωσής, έτσι ώστε να μπορούν οι απάψεις σας να διαβάζονται με ευχαρίστηση και να γίνονται κτήμα στον αναγνώστη. Θα μπορούσε κανείς να σας ανακηρύξει Νέστορα της γνώσης του Τζουμερκιώτικου κοινωνικού γίνεσθαι.

Εγώ προσωπικά όχι μόνο ενυμερόνομαι, αλλά μαθαίνω πολλά για τον τόπο που γεννήθηκα και που όπως όλοι μας αγαπώ ιδιαίτερα.

Στο τελευταίο φύλλο της εφημερίδας και στη στήλη που επιμελείσθε με τίτλο “ΔΕΝ ΞΕΡΟΥΜΕ ΝΑ ΨΗΦΙΖΟΥΜΕ” απευθύνεστε στο πρόσωπό μου κώνοντας μου μία μομφή και μία ερώτηση, αλλά δράττομαι της ευκαιρίας να σχολιάσω αν μου επιτρέπετε και την ανάλυση που πραγματεύεστε και τις προτάσεις που κάνετε.

Ουδείς αμφισβητεί κύριε Φίλο ότι ένα από τα κριτήρια που επηρεάζουν την κρίση των ψηφοφόρων και ιδιαίτερα στις Αυτοδιοικητικές εκλογές είναι το τοπικό και αυτό δεν αφορά μόνο την περιοχή μας. Θέλουν δηλ. οι πολίτες κατά βάσει να στηρίζουν και να εκλέγεται αν είναι δυνατόν ο κοντινός δικός τους άνθρωπος. Σε καμία περίπτωση δεν συνομοτούν όλα τα υπόλοιπα Δημοτικά Διαμερίσματα εναντίον των υποψηφίων του Διαμερίσματος Αγνάντων. Απορώ πραγματικά πως εσείς ως σύμφρον άνθρωπος όχι μόνο αναλύετε μία αίτηση, αλλά όπως διαφαίνεται από το άρθρο σας αποδέχεστε και μάλιστα κάποτε και προτάσεις διαιωνίζοντας μία καταστροφική για την κοινωνία συνοχή στην περιοχή μας αντίληψη.

Έστω και αν κάποιος ελάχιστοι σκέπτονται έτσι, αλλά κατά την ταπεινή μου γνώμη ακόμη λιγότεροι πράττουν ανάλογα, θα πρέπει όσοι Τζουμερκιώτες έχουμε κάποιο ρόλο και μπορούμε να εκφράζουμε δημόσια τις απόψεις μας να συμβάλλουμε με κάθε τρόπο στην άμβλυνση αν όχι στην εξάλειψη τέτοιων αντιλήψεων. Δεν υπάρχουν περιοχές με διαφορετικές ταχύτητες και ούτε δημόσιες δύο κατηγορίες. Όποιοι αισθάνονται ξεχωριστοί και διεκδικούν τέτοιο είδος διακρίσεις ζουν σε άλλες εποχές και οφείλουμε να τους καταδικάζουμε. Δεν μπορεί και δεν πρέπει να μιλάμε πλέον για Αγναντίτες, Καταρακτινούς, Ραμιώτες κ.λπ. Οφείλουμε όλοι να συμβάλλουμε με την συμπεριφορά και με τον τρόπο ζωής μας στην εμπέδωση και την καθιέρωση της κοινής Τζουμερκιώτικης συνειδήσης. Μόνο έτσι η περιοχή μας θα έχει τύχη και θα μπορεί ενωμένη και δυνατή να διεκδικήσει αυτό που της ανήκει στη σύγχρονη εποχή με τις πολλές προκλήσεις, αλλά και τις μεγάλες ευκαιρίες.

Εν προκειμένω κύριε Φίλο και πάντα κατά τη δική μου ταπεινή άποψη η αίτηση για το πρόσωπο εκλογικό αποτέλεσμα είναι καθαρά πολιτική. Εκτιμώ δηλ. ότι ο κ. Χρήστος Χασιάκος συσπειρώνει στο πρόσωπο του την συντριπτική πλειοψηφία (περίπου 80%) των δημοτών που ανήκουν στον χώρο της Ν.Δ. και με διπλωματικούς ελιγμούς που αναδεικνύουν ένα σημαντικό πολιτικό προσόν για τον ίδιο διεοδύει και στο χώρο του Π.Α.Σ.Ο.Κ. Η μόνη λοιπόν ελπίδα για να έχει τύχη ο κ. Δημήτρης Φλώρος ήταν να κατέλθει ενωμένος ο άλλος πολιτικός χώρος. Από τη στιγμή ακριβώς που αποφασίστηκε η κάθοδος στις εκλογές του συνδυασμού του κ.Ιωάννη Γιαννούλα και ο πλέον αφελής Αγναντίτης γνώριζε ότι θα ηττηθούν και οι δύο.

Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο ισχύει αυτό ακριβώς που γράφετε εσείς “ο Χρήστος Χασιάκος αρκεί να κρεμάσει το σακάκι του σε μία καρέκλα στην πλατεία του χωριού...”. Υπάρχουν βέβαια και μία σειρά άλλων λόγων που δεν είναι επί του παρόντος να τους αναλύσω που όμως συγκριτικά επηρέασαν ελάχιστα το τελικό αποτέλεσμα. Μου απονέμετε κύριε Φίλο μομφή εκφράζοντας με σαφήνεια την άποψη ότι η δική μου ζελεπτή τοποθέτηση κατά τη διάρκεια της παρουσίωσής του συνδυασμού στην πλατεία των Αγνάντων ήταν η βασική αίτια της ήττας του συνδυασμού του κ. Δημήτρη Φλώρου. Αν είναι δυνατόν να καταλήγετε σε μία τόσο απλουστευμένη άποψη και να πιστεύετε πραγματικά κάτι τέτοιο. Θα έχει προφανώς φθάσει στα αυτιά σας ο απόηχος της άποψης ότι κάποιος άλλοι μου απονέμουν μομφή γιατί ακριβώς στήριξα από την αρχή μέχρι το τέλος με “νύχια και με δόντια” τον συνδυασμό του κ. Δημήτρη Φλώρου. Εγώ τελικά κύριε Φίλο θα πρέπει να είμαι “ο σάκος του μπός” κατά την άποψη σας;

Ίσως δεν γνωρίζετε και δεν είστε υποχρεωμένος να γνωρίζετε ότι ο κ. Δημήτρης Φλώρος πέρασε από μία μακρόχρονη, εξονυχιστική και ψυχοφθόρα διαδικασία αξιολόγησης μαζί με άλλα πέντε αξιόλογα στελέχη και τελικά προκρίθηκε ως υποψήφιος με το χρίσμα του Π.Α.Σ.Ο.Κ.

Εγώ λοιπόν ως πολιτικό στέλεχος ζήτησα μια σύντομη παρέμβαση μόνο και μόνο για να στηρίξω την υποψηφιότητα του κ. Δημήτρη Φλώρου. Προσέλαθα όμως καθυστερημένα στην εκδήλωση και δεν γνώριζα ούτε είμαι σε θέση να ξεχωρίζω τους πατριώτες μας σε γαλαζίους, πράσινους και κόκκινους.

Δεν έκανα λοιπόν τίποτε περισσότερο και τίποτα λιγότερο από το να πολιτικοποίησω μία καθαρά πολιτική διαδικασία όπως είναι οι Αυτοδιοικητικές εκλογές. Δεν είμαι αντίθετος από τον απεγκλωβισμό των Αυτοδιοικητικών εκλογών από τα κόμματα, αλλά φαντάζει μακρινή ακόμη αυτή η εποχή. Γνωρίζετε δε και εσείς και το βιώνουμε όλοι ότι ακόμη και αν ο κ. Χρήστος Χασιάκος προσταθεί να μας πείσει ότι κα-

τέργεται ως ανεξάρτητος το βράδυ των εκλογών προφανώς με τη δική του συναίνεση ο χάρτης στον Δήμο Αγνάντων χρωματίζεται Γαλάζιος. Αν λοιπόν γνώριζα ότι στο ακροατήριο υπήρχαν και κάποιος ψηφοφόροι της Ν.Δ. δεν διαστύχω να παραδεχθώ ότι θα τροποποιούσα κατά τι την τοποθέτησή μου. Από εκεί όμως μέχρι την άποψη ότι τα λεγόμενα μου ήταν η βασική αίτια της ήττας του συνδυασμού του κ. Δημήτρη Φλώρου υπάρχει η άβυσσος.

Από πότε όμως κύριε Φίλο καθιερώθηκε λογοκρισία σε πολιτικά στελέχη για να μην εκφράζονται πολιτικές απόψεις; Εγώ προσωπικά δεν ντρέπομαι και δεν θα σταματήσω ποτέ να εκφράζομαι για τον πολιτικό χώρο στον οποίο ανήκω και δραστηριοποιούμαι.

Ως προς το ερώτημα που μου θέτετε “Για σσφή κεραλή ήταν εκείνη που συνέλαβε την ιδέα να μεταφέρει όλες τις πιστώσεις από τα υπόλοιπα Δ.Δ. του Δήμου Αγνάντων στο Δημοτικό Διαμέρισμα Καταρακτική και αν αυτό έγινε με την συναίνεση του Δημάρχου κ. Χρήστου Χασιάκου;” Ομολογώ ότι δεν μπορώ να κατανοήσω που κολλάει εν προκειμένω και για ποιο λόγο τίθεται σε εμένα ένα τέτοιο ερώτημα.

Μήπως κύριε Φίλο θα έπρεπε λίγο διαφοροποιημένο να θέσατε ανάλογο ερώτημα σε κάποιο άλλο πρόσωπο;

Παρ' ότι Καταρακτινός (με ρίζες από Αγναντά) δηλώνω ευθαρώσως ανενήμερος για το σχετικό θέμα. Το μόνο που εγώ γνωρίζω είναι ότι κάποια έργα στον Καταρακτική κατασκευάστηκαν μέσω των Τομεακών Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (Leader, ΟΠΛΑΧ) και από πιστώσεις των Δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφής και ΥΠ.Ε.Χ.Ο.Δ.Ε. Στη διαδικασία ένταξης και στις όποιες αποφάσεις πάρθηκαν ουδέμια ανάμειξη είχε ο Δήμαρχος Αγνάντων.

Ομολογώ ότι δεν γνωρίζω αν και ποια έργα έγιναν στον Καταρακτική με αποφάσεις του Δημοάρχου Αγνάντων και με πιστώσεις από τον προϋπολογισμό του Δήμου.

Θα ήθελα πολύ και για άλλους λόγους να γνωρίζω και αν μπορείτε να με πληροφορήσετε σχετικά. Αν σας είναι εύκολο να αναφέρετε τον τίτλο κάθε έργου και τις αντίστοιχες πιστώσεις που διατέθηκαν και τότε να είστε βέβαιος ότι θα εκφράσω την άποψη μου.

Για όλα αυτά κύριε Φίλο υπάρχουν πολλές και διαφορετικές απόψεις ανάλογα με τη θέση και το ρόλο που διαδραματίζει κάποιος στα γεγονότα. Αρκεί λοιπόν να ακούμε με προσοχή και κυρίως να σεβόμαστε την κάθε άποψη ακόμη και εάν διαφωνούμε και κάτι τέτοιο σε ότι με αφορά τουλάχιστον είναι για μένα στάση ζωής.

Σας σέβομαι και σας εκτιμώ βαθύτατα κύριε Φίλο παρά το γεγονός ότι εν προκειμένω διαφωνώ μαζί σας και σας εξομολογούμαι ότι σε καμία περίπτωση δεν επιθυμώ μία δια του τύπου συνύληψη της αντιπαράθεσης μαζί σας.

Με εκτίμηση
Δημήτρης Χαμπίτης

ΤΕΧΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Η ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

Με τούτες τις γραμμές θα προσπαθήσω συνοπτικά να περιγράψω την κατάσταση που βρίσκεται σήμερα το αξιόλογο για την εποχή έργο που λέγεται ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ, για ενημέρωση του κόσμου σε ποίο στάδιο βρίσκεται σήμερα και όποιος θελήσει να χρησιμοποιήσει τα ολοκληρωμένα τμήματα της ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ να γνωρίζει σε ποιά σημεία θα ακολουθήσει παρακαμπτήριους δρόμους.

Η ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ (Ηγουμενίτσα - Κήποι Εβρου) συνοδικού μήκους 670 χιλιομέτρων, σήμερα στην κυκλοφορία έχουν δοθεί 438 χιλιομέτρα, άλλα 36 χιλιομέτρα είναι έτοιμα προς παράδοση, ενώ υπό κατασκευή βρίσκονται και τα τελευταία 171 χιλιομέτρα και το τμήμα 25 χιλιομέτρων από Κήπειο έως Ανισόπεδο Κόμβο Εξωτερικής Περιφε-

ρειακής Θεσσαλονίκης είναι κατασκευασμένο από το 1994 και αποτελεί κοινό τμήμα της ΠΑΘΕ και ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ.

Παρακάτω παραθέτουμε τρεις πίνακες που εμφανίζονται: Α' τα ολοκληρωμένα τμήματα, Β' τα τμήματα έτοιμα προς παράδοση και Γ' τα υπό κατασκευή τμήματα της Εγνατίας οδού σήμερα:

Γράφει ο Δημ. Κούκογ

Α' ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ 438 ΧΛΜ.

ΤΜΗΜΑΤΑ	ΧΛΜ.	ΠΑΡΑΤ.
Ηγουμενίτσα - Νεοχώρι (Θεσπρωτία)	23	Κυκλοφορούν
Εφέυθεροχώρι - Τύρια (Ιωάννινα)	18	"
Σήραγγα Δωδώνης - Πεδιάνη (Ιωάννινα)	8	"
Περιστερί - Μέτσοβο (Ιωάννινα)	9	"
Γρεβενά - Πολύμυθος (Ιωάννινα)	62	"
Πολύμυθος - Βέροια (Διαβ. Καστανιάς)	26	"
Βέροια - Κήφεια (περιφ. Θεσ/νίκης)	35	"
ΕΞΤ. Περιφερειακή Θεσ/νίκης	8	"
Δερβέι - Νυμφόπετρα (Θεσ/νίκης)	33	"
Α/Κ Ρεντίνας - Α/Κ Ασπροβάστα (Θεσ/νίκης)	10	"
Ασπροβάστα - Στριμώνας	22	"
Παράκαμψη Καβάλας	26	"
Ασπρα κόμματα - Χεουσούπολη (Καβάλα)	19	"
Βοιάνιο - Μέστη (Ροδόπη)	78	"
Μάκρη - Κήποι (Εβρος)	51	"
ΣΥΝΟΛΟ	438	

Σημείωση: Α/Κ: Ανισόπεδος κόμβος

Β' ΠΙΝΑΞ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΕΤΟΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗ 36 ΧΛΜ.

ΤΜΗΜΑΤΑ	ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΑ	ΠΑΡΑΤ.
Αγ. Αναστασία - Α/Κ Δωδώνης (Ιωάννινα)	7	παραδότη
Α/Κ Ιωαννίνων - Δροσοχώρι (Ιωάννινα)	11	"
Παράκαμψη Γρεβενών	7	"
Α/Κ Δυτ. Γρεβενών - Α/Κ Βενετικού	7	"
Περιοχή κόμβου Πολύμυθου (Κοζάνη)	4	"
ΣΥΝΟΛΟ	36	

Γ' ΠΙΝΑΞ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ 171 ΧΛΜ.

ΤΜΗΜΑΤΑ	ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΑ	ΠΑΡΑΤΗΡ.
Νεοχώρι - Εφέυθεροχώρι (Θεσπρωτία)	9	-
Τύρια - Ιωάννινα (Τμήματα)	3	-
Δροσοχώρι - Αραχθός (Ιωάννινα)	9	-
Γέφυρα Αράχθου (Ιωάννινα)	1	-
Αραχθός - Περιστερί (Ιωάννινα)	10	-
Μέτσοβο - Παναγιά -	15	-
Παναγιά - Γρεβενά -	30	-
Νυμφόπετρα - Ρεντίνα (Βόλη)	22	-
Στριμώνας - Αγ. Ανδρέας (Καβάλα)	41	-
Μέστη - Μάκρη (Ροδόπη)	14	Αναβάθμιση
ΣΥΝΟΛΟ	171	

Το 2008 αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί το σύνολο της ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ.

Σήμερα είναι 36 εργοζαβίες εγκατεστημένες στην Εγνατία οδό.

Για την Ηπειρο πρόσφατα υπογράφηκε και η σύμβαση κατασκευής για το τελευταίο σημαντικό έργο με το οποίο ολοκληρώνεται η κατασκευή της Εγνατίας οδού στην Ηπειρο. Πρόκειται για την κα-

τασκευή του 2ου κλάδου σε τμήμα μήκους 7 χιλιομέτρων από την έξοδο της σήραγγας Ανηλιού έως το Μαθακάσι, στο οποίο περιλαμβάνεται και ο δεξιός κλάδος της σήραγγας Μετσόβου.

Κατασκευάζονται επίσης η γέφυρα Δροσοχωρίου, η Γέφυρα Αράχθου η μεγαλύτερη της Εγνατίας (1.000 μ.) η Γέφυρα του Μετσόβου, η ψηλότερη της Εγνατίας (ύψους 250

μ.) ως και λοιπά ημιτελή τμήματα.

Πυρετωδώς επίσης αναπτύσσονται εργοζαβίες στο τμήμα Παναγιά - Γρεβενά που καταστέρησε λόγω Αρκτούρου (προστασίας φαιάς και καφέ Αρκούδας).

Το τμήμα από της ΕΓΝΑΤΙΑΣ (Παναγιά - Γρεβενά) έχει μήκος 30 χλμ. πρόκειται για ένα από τα δυσχερέστερα από τεχνική άποψη τμήματα της Εγνατίας με μεγάλο αριθμό σπράγγων και γεφυρών. Ο σχεδιασμός της έγινε σε συνεργασία με τις περιβαλλοντολογικές οργανώσεις (Αρκτούρος κ.λ.π.) ώστε να μειωθούν οι επιπτώσεις στην περιοχή του οικοτόπου της καφέ Αρκούδας.

Η χάραξη στο τμήμα αυτό της ΕΓΝΑΤΙΑΣ περιλαμβάνει 13 δίδρομες σπράγγες μήκους 11 χιλιομέτρων και 10 μεγάλες γέφυρες διπλού κλάδου συνοδικού μήκους 2,5 χιλιομέτρων.

Σήμερα η κυκλοφορία στο τμήμα αυτό της ΕΓΝΑΤΙΑΣ γίνεται με παράκαμψη από τον κόμβο του Μετσόβου μέσω Μηλιάς - Κρανιάς και καταλήγει στο Κηπουρείο Γρεβενών.

Ο Αυτοκινητόδρομος «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ» κατασκευάζεται με τετράκινη διατομή πλάτους 24,5 μ. (ή 22,00 μ. σε ορεινά και δυσχερή τμήματα) με δύο λωρίδες κυκλοφορίας και λωρίδα έκτακτης ανάγκης ανά κατεύθυνση και διαχωρισμό των δύο κλάδων με κεντρική νησίδα.

Παράλληλα με την ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟ η Εταιρεία ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε. έχει αναλάβει τη μελέτη και κατασκευή των τριών βασικών καθέτων αξόνων από τους εννέα (9) συνοδικά που προβλέπονται, πρόκειται για τους Άξονες:

Α' Σιάτιστα - Κρυσταλλοπηγή - Ορία Αθβανίας μήκους 81 χλμ.

Β' Θεσ/νίκη - Σέρρες - Προμαχώνας μήκους 96 χλμ.

Γ' Κήποι - Ορμένιο - Βουλγαρική Σύνορα μήκους 124 χλμ.

Με την ολοκλήρωση της ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ (670 χλμ.) το κόστος του έργου προβλέπεται να φτάσει στα 6.500 εκατομμύρια ευρώ με Φ.Π.Α. και θα μπορεί κανείς να τη διανύσει φυσιολογικά σε 6 ώρες και 15 λεπτά.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΚΟΥΚΟΣ
ΠΛ. ΠΑΡΗΣ 14 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΟ ΦΡΑΓΜΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ

Το φράγμα της Μεσοχώρας, και αυτό στον Αχελώο, ύψους 170 μέτρων ολοκληρώθηκε εδώ και αρκετά χρόνια με κοινοτικά χρήματα και με ευθύνη της ΔΕΗ. Έχει ως πρώτο στόχο την παραγωγή ενέργειας και δευτερευόντως να συμβάλει στην εκτροπή του Αχελώου.

Το φράγμα έγινε 4 χλμ. κάτω από το χωριό Μεσοχώρα Τρικάλων και ο Υδροηλεκτρικός Σταθμός έγινε 7 χλμ. πιο κάτω από το φράγμα με σήραγγα εκτροπής κάτω από το χωριό Κάβαλα της Αρτας στη θέση Γλύστρα. Ο Γίγαντας Ασπροπόταμος με τη λειτουργία του Σταθμού θα είναι στα επτά (7) αυτά χιλιόμετρα μόλις στεγνός.

Όταν ξεκίνησε η κατασκευή του έργου υπήρξαν πολλές διαμαρτυρίες. Η ΔΕΗ δυστυχώς δεν πήγε στους κατοίκους της περιοχής με συναινετική διάθεση από την αρχή. Πήγε να επιβάλει τη γνώμη της. Θα μπορούσε το φράγμα να είναι λίγο χαμηλότερο και να μην πλημμυρίζουν τόσα σπίτια στη Μεσοχώρα. Σήμερα έχουμε φτάσει σε αδιέξοδο. Από τη μεριά έχει γίνει το έργο και από την άλλη με τις αντιδράσεις που υπάρχουν δεν μπορεί να λειτουργήσει. Προκλήθηκε τεράστια οικολογική καταστροφή και έχουν επενδυθεί εκατομμύρια σ' αυτό το έργο και ακόμα παραμένει ανεργό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η ΔΕΗ σήμερα αποφεύγει να κάνει τα ίδια λάθη, μήπως όμως κάποιοι άλλοι ιθύνοντες, με άλλους τρόπους ενεργώντας προσπαθούν να τα επαναλάβουν; (αυτή τη φορά για τον Αραχθό).

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΚΟΥΚΟΣ - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Η ΕΚΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ

Η μερική εκτροπή του Αχελώου στη Θεσσαλία είναι ένα ιδιαίτερα σύνθετο έργο και οι μελέτες για την κατασκευή του έργου έχουν αρχίσει προ τριακοσαετίας.

Σήμερα τα έργα που γίνονται για την εκτροπή του Αχελώου αποτελούν το «μύλο της Έριδος» για περιβαλλοντολόγους, Οικολόγους, μηχανικούς, μελετητές, κυβερνητικούς, μη κυβερνητικούς κ.λ.π., ενώ οι απόψεις για τη χρησιμότητα του ο καθένας στο τέλος ας βγάλει τα συμπεράσματά του.

Για την εκτροπή του Αχελώου σήμερα γίνονται δύο βασικά έργα ήτοι το Φράγμα της Συκιάς στον Αχελώο ποταμό και η σήραγγα εκτροπής διασχίζοντας τον ορεινό όγκο της Πίνδου και καταλήγει στον Θεσσαλικό κάμφο.

Α' ΤΟ ΦΡΑΓΜΑ ΣΥΚΙΑΣ: Το Φράγμα της Συκιάς γίνεται κοντά στο χωριό Πηγές Άρτας (Βρεστανίτσα) 2 χλμ. ανάντι της ιστορικής γέφυρας «ΚΟΡΑΚΟΥ». Το φράγμα θα αποτελεί την υδρομάντευση του αγωγού εκτροπής των νερών, ενώ παράλληλα κατάντι του φράγματος

θα λειτουργεί ο ομώνυμος ΥΔΡΟΗΛΕΚΡΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ παραγωγής και οι μελέτες για την κατασκευή του έργου η εκτρεπόμενη ποσότητα νερού προς τον Θεσσαλικό κάμφο θα είναι 600 εκατομμύρια κυβικά νερό τον χρόνο κατά την καλοκαιρινή περίοδο. Με το υπόλοιπο νερό του Αχελώου και το υπόλοιπο διάστημα θα λειτουργεί ετήσιος ο Υδροηλεκτρικός Σταθμός ΣΥΚΙΑΣ κατάντι του Φράγματος.

Το υψόμετρο της στέψης του φράγματος είναι 550 μ. (απόλυτο υψόμετρο) και στάθμη λειτουργίας της στάθμης του νερού τα 485 μέτρα). Το ύψος του φράγματος είναι 165 μέτρα και το μήκος του 440 μ. χωμάτινο.

Β' Η ΣΗΡΑΓΓΑ ΕΚΤΡΟΠΗΣ: Η σήραγγα εκτροπής του ποταμού Αχελώου προς Θεσσαλία έχει μήκος 17,4 χιλιόμετρα. Ξεκινάει από την υδρομάντευση του φράγματος Συκιάς και καταλήγει υπογειώς στο χωριό Δρακότρυπα Καρδίτσας.

Από τη Δρακότρυπα τα

(Συνέχεια στη σελίδα 11)

Πόρτο Χρόνια
Δωμάτια
Σταμάτης Ευαγ. Τάτσος
Χρόνια - Λίμνη Ευβοίας
Τηλ. 22270 - 31914-5 & 22270-32535
Αθήνα: 210-5741028 - Κιν.: 6944-607030
www.portoxronia.com

20.10.92
Κύριε Φίλε,
ως πρόφο αγέως γε γυν παρκαμψι
τον διδριον εως το εο για να εω
αυκαριστιν οδο και να εω ευχαρις
για το γυνφιδως αυτο ερφο για το
οποιο του πωλοριον αιεδωδωια δεος
Μακέρι αυτε κωρις να εφρασε, ενα
ευχαριστ εν αι το εω. Θα ελασραβελε
το εω να εφρασε. γελωτετε αν ισοριε
εω "ενα εεω".
Ση εφρασε δεφρε το κωρι και εω
(να κωρις) με η κωρις λε γη
εωβελε.
Με τι εω
- Βουζιας Γι. Νικολαυ

Σαράντα “μάνες”⁽¹⁾ και τετρακόσια “λαγκιόλια”⁽²⁾ λένε πως είχε η φουστανέλα του παππού μου. Ράφτης ήταν, ραφτικά δεν πλήρωνε και ήθελε να είναι ο ίδιος φηγουρίνι της μαστοριάς του! Του χρειάστηκε ένα ολόκληρο τόπι από χαρσέδινο ύφασμα και πάνω από δυο μήνες προσωπική εργασία για να την τελειώσει. Με τέτοιο μεράκι την έραβε!

Ήταν η επίσημη φορεσιά του κατά τις τρεις πρώτες δεκαετίες του περασμένου αιώνα. Τη συμπλήρωνε με το χρυσοκέντητο γιλέκο, τη φουτωτή μαύρη σκούφια, τις χοντρές άσπρες κάλτσες, τα τσαρούγια με τις φούντες και το φρεσκογυλισμένο σελάχι⁽³⁾ και, περπατώντας καμαρωτά, έτριζε ο τόπος! Και όταν οι ενδυματολογικές συνήθειες άλλαξαν, ο παππούς δεν την έκρυβε στο σεντούκι. Ήθελε να τη βλέπει και να την περιποιείται καθημερινά με επιμέλεια και σεβασμό. Την είχε κρεμασμένη απέναντί απ’ το κρεβάτι του, μαζί με όλα τ’ άλλα τσαπράζια⁽⁴⁾ της αρμάτας⁽⁵⁾ του. Κοίταζε προς τα εκεί με υπερφάνεια και εκστασιαζόταν! Όλα του θύμιζαν ηρωικές εποχές, αλλά και γενναίες μορφές του γενεαλογικού του δέντρου που είχαν θυσιάσει στους αγώνες υπέρ της ελευθερίας της πατρίδας μας. Πο ένονα όμως ενίοτε μέσα του το πατριωτικό ανακίτημα και πιο πολύ καμάρονε κάθε φορά που έβλεπε την αρμάτα του να στολίζει το σώμα κάποιου εγγονού του κατά τις παρελάσεις και τις θεατρικές παραστάσεις των Σχολείων.

Όμως, ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος και η κατοχή έφεραν και εγκατέστησαν και στον τόπο μας τον τρόμο, την ανέχεια, την πείνα, τη γύμνια, τη δυστυχία!... Ράγιζε η καρδιά του παππού βλέποντας τα σκελετωμένα από την πείνα εγγόνια του και κυρίως τις θυγατέρες, τις νύφες και τις πολλές εγγονές του, κοτζάμ κοπέλες κι αυτές, ντυμένες με χλιοπαλωμένα ρούχα!... “Τού ‘ρχονταν κακή χαντακομάρα”... Μήπως είχαν, οι καημένες, απ’ την ειρηνική περίοδο πολλά και ανθεκτικά ρούχα; Κάτι λίγα αφόρετα πλεκτά και υφαντά χοντροκοτούτα που οι ανύπαντρες τα φύλαγαν για προίκα, τα είχαν δώσει στους καμπίσιους για λίγο καλαμπόκι!... Εκείνα που φορούσαν, δε στέκονταν το κορμί τους γιατί αυτό, μέρα με τη

Από το ήθος και το έθος των προγόνων μας.

Η φουστανέλα του παππού

μέρα, γινόταν πιο άσαρκο, πιο σκελετωμένο. Χώρια που δε φτουρούσαν, αφού μ’ αυτά πήγαιναν μέσα στα ρουμάνια να κόψουν ξύλα και κλαρί ή να βοσκίσουν τις γίδες.

Τις έβλεπε ο παππούς με τα πολύχρωμα απανωτά μπάλωματα, που του θύμιζαν τα δειγματολόγια των υφασμάτων και των χρωμάτων της δουλειάς του, και τον “τόιμπαγε στην καρδιά”... Έριχνε μερικές κλεφτές ματιές κατά τη φουστανέλα του και έλεγε μέσα του: “*Ήρθε η ώρα να αποσυρθείς εις τα εξ’ων συνετέθη το ηρωικό αυτό μιάτιο και να διαμορφοστούν τα κομμάτια του στα θηλυκά της οικογένειας, για να κρύβουν μ’ αυτά τη γύμνια τους!*”... Όμως, η μεγάλη ηθική και συναισθηματική αξία που είχε γι’ αυτόν η φουστανέλα, μετέθετε από μέρα σε μέρα τη λήψη της σκληρής αλλά, εκ των πραγμάτων, αναπόφευκτης απόφασης του διαμελισμού της...

Η γιαγιά διαισθανόταν τον ψυχικό και συναισθηματικό πόνο με τον οποίο πάλευε ο παππούς, αλλά δεν ήθελε να έχει ενεργή συμμετοχή στην απόφαση για το διαμελισμό της φουστανέλας του. Ήθελε να πάρει ο ίδιος την απόφαση ανεπηρέαστα. Ήταν άλλωστε παράκωρα γερασμένος από τις ταλαιπωρίες και τις στενωχώριες... Κατάλαβε όμως ότι εκείνος είχε ανάγκη από μια δεύτερη γνώμη, κυρίως από τη δική της. Διάλεξε, λοιπόν, την κατάλληλη στιγμή και μέσα σε πολλές άλλες κουβέντες, του πέταξε την ερώτησή:

- Μήπως στο σεντούκι σου βρισκείται από παλιά κάποιο παραπεταμένο ύφασμα να το μοιράσουμε σ’ εκείνες τις κοπέλες μας, που είναι ντιπ ζάρκεσ⁽⁶⁾, να φτιάξουν κάποια φουστανάκι για να μπορούν να βγαίνουν σε κόσμο;

- Λες να μην τ’ ‘ωσας; είπε εκείνος και συμπλήρωσε: Το φαχούλεψα τις προάλλες και δε βρήκα ούτε ρούπι ευτυχώς που τότε βρήκα εκείνο το ξεθωριασμένο ντριλί και τ’ ‘φτιαξα κοντοπαντέλινα για τ’ αγνόνια μας. Η μόνη απαντοχή μας τώρα είναι η φουστανέλα μου. Φαίνεται πως ήρθε η ώρα της...

- Αυτό πέρασε κι απ’ το δικό μου μυαλό, είπε εκείνη, αλλά να, από τη μια μεριά μου ‘ρχεται κακό να τη χαλάσουμε κι απ’ την άλλη, σκέπτομαι κι εσένα που την προσέχεις σαν τα μάτια σου!

- Γυναίκα, πόλεμο έχουμε, άνθρωποι καθημερινά χάνονται απ’ τα βόλια των εχθρών και απ’ τις σαιτίες της πείνας και εμείς θα κρατάμε κρεμασμένη στον τοίχο τη φουστανέλα, τη στιγμή που τα παιδιά μας είναι θεόγυμνα; Σήμερα, ξεπουλιούνται για ένα κομμάτι ψωμί ολόκληρες περιουσίες και οικογενειακά κειμήλια μεγάλης αξίας!... Μαζί μ’ αυτά ασ πάει και η φουστανέλα μου και το τελευταίο

ρετάλι της καλό τόπο θα πάσει.

Τα είπε ήρεμα και ψύχραιμα ο παππούς αυτά τα λόγια. Δεν ήθελε να φανερώσει την πρωτόγνωρη τρικιμία που είχε ξεσπάσει μέσα του. Όμως το βράδυ, αυτή η φουρτούνα φούντωσε και εξελίχθηκε σε συνειδησιακό “τουσνάμι”! Ολη νύχτα κλωθογύριζε στο κρεβάτι του και ανακίτησε τους υπόκωφους στεναγμούς του με τους τριγμούς που έκανε το φρεσκογεμισμένο με ξερά καλαμποκόφυλλα στρώμα του. Οι λόγες και οι σούρες της φουστανέλας, εκτός απ’ τις μνήμες της νιότης του που κρατούσαν διπλωμένες μέσα τους, του έφεραν στο νου ιστορίες, θρύλους και παραδόσεις με πρωταγωνιστές αρκετούς φουσταναλοφόρους προγόνους του. Τι νά ‘κανε όμως; Και αυτοί εάν ζούσαν, θα χαιρόνταν βλέποντας τη φουστανέλα να προσφέρει στο χειμαζόμενο λαό τις τελευταίες υπηρεσίες της...

Τα χαράματα σηκώθηκε, άναψε δυο λυχνάρια, πήρε τη φουστανέλα, τη φίλησε σταυρωτά και με προσοχή και σεβασμό, άρχισε να την ξηλώνει... Το μεσημέρι της ηλιόλουστης εκείνης μέρας έφτασαν στο σπίτι του παππού όλα σχεδόν τα θηλυκά της οικογένειας. Το προσκλητήριο μήνυμα το πήραν από τα απλωμένα στην αυλή χρωματιστά χοντροκούτια που, με προσοχημένα τα χρώματα και τα σημεία, έστελναν ειδοποίηση σε ορισμένο κύκλο συγγενικών προσώπων να προσέλθουν στο σπίτι του αποστολέα για να μθούν εκεί το πλήρες περιεχόμενό του.

Ο παππούς τα είχε όλα έτοιμα. Δεν είχε ξεχάσει κανένα θηλυκό της οικογένειας και ήταν δίκαιος στη μοιρασιά. Πήραν όλες το μερτικό τους με τη σειρά που την καθόριζε η ηλικία τους. Ξαίρων απ’ τον παππού το χαρσέδινο κομμάτι, φιλούσαν με σεβασμό και συγκίνηση το χέρι του και τον ευχαριστούσαν μέσα απ’ την καρδιά τους. Και εκείνες έδειχνε χορομένο και έλεγε τη γνώμη του για το χρώμα που θα ταίριαζε στην καθεμιά να βάψει το φόρεμά της, υποδεικνύοντας σαν βάση το αφέψημα της φλούδας ή της ρίζας ή του βλαστού ή του άνθους μερικών δέντρων και φυτών. Το “Φιλότητω Χοντροκοιτίου της Φύσεως, ό-χει γεμάτα τα ράφια του με λογής λογίων χρώματα και αρώματα και τα προσφέρει απλόχερα στους φτωχούς μου στερήδες του”!

Αταίριαστο στις πολύ ανθρώπινες και συγκινητικές εκείνες στιγμές, ήταν το παράπονο που ζωγραφιζόταν στο πρόσωπο του μπόμπρα της παρέας, του εξάχρονου Τάκη. Δεν ξεκολλούσε τα μάτια του από ένα μικρό ρετάλι χασέ που η γιαγιά του ήθελε για μεσάλι⁽⁸⁾. Όμως, κατάλαβε αμέσως την πίκρα του μικρού

για τον παραμερισμό του και, με μια κίνηση, διόρθωσε το λάθος που έγινε σε βάρος του. Πήρε το κομμάτι και ξεδιπλώνοντας το μπροστά στο εγγονάκι της, το έδωσε στον παππού λέγοντας:

- Παππού, μ’ αυτό να φτιάξεις, σήμερα κιόλας, ένα καλό βρακί για τον Τάκη. Το πρόσωπο του μικρού αμέσως ξεσυνέφιασε και το χαμόγελό του έφτασε ως τ’ αυτιά! Χάρηκε και ο παππούς που ως τη στιγμή εκείνη έκρυβε μέσα του την επιθυμία να περιέλθει σε άντρα, έτσι για γούρι, έστω και ένα μικρό κομμάτι από τη λεβεντική φορεσιά του. Και έδειξε την ικανοποίησή του δηλώνοντας:

- Σε λίγο θα δεις, Τάκη, τι ωραίο βρακί θα σου φτιάξω! Θα βάλω όλη τη μαστοριά μου και θα σου ράψω ένα βρακί που θα κάνει τράκες! Έλα να σου πάρω μέτρα.

Σε λίγο, το βρακί ήταν έτοιμο. Το φόρεσε ο μικρός και πέταξε απ’ τη χαρά του!

Τα παιδιά τότε, μέχρι τα πρώτα πενήντι χρόνια της ζωής τους φουστανάκια φορούσαν κούστίζαν λιγότερο. Μόνο όταν πρωτοπήγαιναν στο Σχολείο φορούσαν κατάσαρκα το πρώτο ντριλίνο κοντό παντελόνι που, το χειμώνα το ζεσταίαναν, αντί να τα ζεσταίνε!

Πράγματι, εκείνο το βρακί έκανε τον Τάκη να νιώθει ξεχωριστός, προνομιούχος! Το καμάρονε και δεν έχανε ευκαιρία να το δείχνει σε όλους! Μόνο στα ερωδέρφια του δεν το έδειχνε. Φοβόταν μήπως γίνει αιτία να κατηγορηθεί η γιαγιά για μεροληψία. Όμως, όλους τους άλλους τους διευκόλυνε να το δουν. Από τότε έπαψε να βάζει την παλάμη πίσω του για να κρύψει τις τρύπες του παντελονιού του όλο και μεγάλωναν απ’ τις τσουλήθρες που έκανε στις πλαγιές. Μερικές μάλιστα φορές τις μεγάλωνε μόνο του για να φαίνεται πιο καθαρά το απόκτημά του, έ-

Πλωσοφόρο:

⁽¹⁾ μίνα - λαγκιόλι φουστανέλας; Έξι έως δέκα πτυχές, διπλές, αλλιάς “λαγκιόλια”, αποτελούν τη μίνα, τη “λόζα” της φουστανέλας. (Για μια καλή φουστανέλα

απαιτούνται σαράντα “μάνες”).

⁽²⁾ σελάχι = δερμάτινη ζώνη με θήκες για μικρά όπλα και προσωπικά είδη.

⁽³⁾ τσαπράζια = ασημένια ή χρυσά στολιδιά της ανδρικής ενδυμασίας.

⁽⁴⁾ αρμάτα = το σύνολο της γιορτινής φορεσιάς.

⁽⁵⁾ ζάρκες = γυμνές.

⁽⁶⁾ μεσάλι = μικρό τραπεζομάντιλο, πετσέτα φαγητού.

στο και αν, πού και πού, τις “άρπαζε” από τη μίνα του που δεν προλάβαινε να ράβει απανωτά μπαλώματα στο παντελονάκι του βρακωμένου γιου της!

Αλλά και σε άλλους μεπλάδες τον έβαλε εκείνο το βρακί!... Ένας θεός του βλεπόντας τον να καμαρώνει, χαραταχτής όπως ήταν, κάθε φορά που τον συναντούσε, τον ρωτούσε:

- Τάκη, πώς πας με το βρακί;

- Καλά θείε, είναι πολύ ζεστό, απαντούσε εκείνος και συμπλήρωνε: Τα άλλα παιδιά στο Σχολείο δεν έχουν. Κρίμα!...

Στην αρχή δεν είχε καταλάβει το πείραγμα. Νόμιζε πως καμάρονε και ο θεός για τον βρακωμένο ανιψιό του. Με τον καιρό όμως του “μπήκαν φύλλοι στ’ αυτιά”... Παρατήρησε ότι, όταν ο θεός έκανε την ερώτηση μπροστά σε άλλους, χαμογελούσε περίεργα και κλείνοντάς τους το μάτι με νόημα, χαμογελούσαν κι εκείνοι! Άρχισε να φυλλάζεται, να πειράζεται και να κοκκινίζει από ντροπή.

Κάποια μέρα γιορτινή, που στο σπίτι του Τάκη είχε μαζεωθεί όλο το σόι του, ο θεός ξαναέκανε την ερώτηση, αλλά αυτή τη φορά της είχε βάλει μεγαλύτερη δόση ειρωνείας. Ο μικρός δεν την άντεξε. Βγήκε κλαμένο απ’ το σπίτι, έτρεξε πίσω από ένα τουφεκτό θάμνο, έβγαλε το βρακί, πήγε κοντά στο θείο του, του το έδειξε και του είπε με αναφιλητά:

- “Να, το βλέπεις; Δε θα το ξαναδείς; από εδώ και πέρα δε θά ‘χεις να λες τίποτα ούτε γι’ αυτό ούτε για μένα...” και, χωρίς άλλες κουβέντες, τού ‘δωσε μια, και το πέταξε από το δίπλα του ανοιχτό παράθυρο. “Είδε κι έπαθε” ο θεός να κάνει το ανήφι του να ξανασυμφιλωθεί μαζί του, αλλά και το βρακί, με το “συντρόφι”, όπως εκείνος το έλεγε στη συνθηματική γλώσσα των κτιστών, τα “κουδαρίκα”, θέλοντας με τη λέξη να κάνει χειροπιαστές τις έννοιες της ανυπόκριτης συντροφικότητας και φιλίας.

Χρίστος Αρ. Παπακίτσος

TATHEΣ
οδηγία για το σπίτι

ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ
HI-FI • TV • VIDEO
AIR CONDITIONERS
ΕΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ 46 • ΑΡΤΕΜΙΔΕΙΟΥ 54
ΑΝΔΡΟΠΟΛΙΣ • ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΤΗΛ. 27 47 580 • 87 64 281 • FAX: 87 64 282

TSIAMANTAS KON. - TZIMAS MIX.
Οικοδομικά & Υδραυλικά Υλικά - Είδη Υγιεινής
Πλακάκια - Κεντρική Θέρμανση

Κύργιοι 16 & Αρμ. Μακαρίου - Ιωάννινα
Τηλ. 26510-23.833 • Fax: 26510-36.766
E-mail: oikodomi@hol.gr

Η εκδρομή της Αδελφότητας Αγναντιτών Ιωαννίνων

ΕΚΔΡΟΜΗ ΠΡΑΓΑ - ΒΙΕΝΝΗ

Αεροπορικά από 24/5/2007 έως 30/5/2007
1^η ΜΕΡΑ: ΙΩΑΝΝΙΝΑ - ΑΘΗΝΑ

Συγκέντρωση έξω από τη Νομαρχία στις 19.00μ.μ., επιβίβαση στο λεωφορείο και αναχώρηση για το αεροδρόμιο «Ελ. Βενιζέλος» από όπου θα ακολουθήσει πτήση για την ιστορική Πράγα.

2^η ΜΕΡΑ: ΑΘΗΝΑ - ΠΡΑΓΑ (Ξεναγήση πόλης) Αναχώρηση από το «Ελ. Βενιζέλος» στις πέντε (5) το πρωί τις 25/5/2007 και μετά από πτήση 2 ωρών περίπου φθάνουμε στην πρωτεύουσα της Τσεχίας. Αμέσως αρχίζει η ξεναγήση στο σημαντικότερο Αρχιτεκτονικό μνημείο της Ευρώπης, στην μικρή πόλη Μάλα Στράνα και την παλιά πόλη. Θα περπατήσουμε από την γραφική γοτθική γέφυρα του Καρόλου μέσα από τα μεσαιωνικά δρομικά της «Βασιλικής οδού» ως την πλατεία της Παλιάς πόλης με το Δημαρχείο και το φημισμένο Αστρονομικό Ρολόι. Στη συνέχεια ακολουθεί γεύμα σε τοπικό εστιατόριο. Τακτοποίηση στο ξενοδοχείο. Ξεκούραση. Το απόγευμα χρόνος ελεύθερος ή προαιρετική κρουαζιέρα στον ποταμό Vltava με βαρκούλες (15 ευρώ κατ' άτομο). Επιστροφή στο ξενοδοχείο. Διανυκτέρευση.

3^η ΜΕΡΑ: ΠΡΑΓΑ (Ξεναγήση Κάστρου)

Πρόγευμα και ξεκινάμε την επίσκεψη στο Κάστρο Χράντσου, την Ακρόπολη της Πράγας, που απλώνεται πάνω στο βράχο της Μάλα Στράνα. Μεταξύ άλλων θα δούμε το Μοναστήρι Στράφοφ, το Λορέττο, τον γοτθικό καθεδρικό Ναό του Αγ. Βίτου με το μωσαϊκό των Βοημών Βασιλέων, το Θησαυροφυλάκιο του Στέμματος, το χρυσό δρομάκι και τέλος τον Πύργο του Ιππότη Ντάλιμπορ, Γεύμα. Στη συνέχεια χρόνος ελεύθερος για να τον αξιοποιήσετε όπως εσείς νομίζετε καλύτερα και για να τριγυρίσετε στα καλντερίμια της παλιάς πόλης. Επιστροφή στο ξενοδοχείο. Προαιρετική διασκέδαση ή προαιρετική παράσταση στο «Μαύρο Θέατρο» (12 ευρώ κατ' άτομο). Διανυκτέρευση.

4^η ΜΕΡΑ: ΠΡΑΓΑ - ΒΙΕΝΝΗ

Πρόγευμα, επιβίβαση στο πούλμαν και αναχώρηση για την Αυστριακή πρωτεύουσα, τη Βιέννη. Αφιξη, τακτοποίηση στο ξενοδοχείο και η υπολοιπή μέρα σας ελεύθερη. Θαυμάστε την καταπληκτική συλλογή των παλατιών και των μνημείων της πόλης που σεβεται την παράδοση της και πειεί καφέ σε κάποιο από τα φημισμένα καφέ της Βιέννης. Το βράδυ διασκεδάστε προαιρετικά στο περι-

φημο Γκρίτσιχ, την πλάκα της Βιέννης. Δείπνο, διανυκτέρευση.

5^η ΜΕΡΑ: ΒΙΕΝΝΗ (Ξεναγήση πόλης)

Πρόγευμα και ξεκινάμε την ξεναγήση της πόλης. Αρχίζουμε από το συγκρότημα των Θερμών Ανατόρων της Μαρίας Θηρεσίας γνωστό σαν Σένμπρουν. Θα περιηγηθούμε την όμορφη Ρινγκστράσε και θα θαυμάσουμε το πάρκο της πόλης, την Μαύρη Πλατεία, την Όπερα, το Κοινοβούλιο, το Δημαρχείο, το Κρατικό Θέατρο και θα καταλήξουμε στην εκκλησία του Τάγματος την Φώτιχ Κίρχε. Θα περάσουμε από την Πύλη του Φραγκίσκου Ιωσήφ, που είναι το μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη και θα δούμε την καρδιά της πόλης με τον πεζόδρομο του Γκράμπεν της Κερτνερσάσε και τον μεγαλοπρεπή Καθεδρικό Ναό του Αγίου Στεφάνου. Χρόνος ελεύθερος να τον αξιοποιήσετε όπως εσείς νομίζετε καλύτερα, ενώ το βράδυ απολαύστε τη νυχτερινή Βιέννη κάνοντας μια βόλτα στο κέντρο της πόλης. Γι αυτούς που θέλουν να μείνουν πιστοί στην παράδοση των ημερών υπάρχει πάντα το casino. Δείπνο, διανυκτέρευση. Προαιρετικά ομαδικό φαγητό μετά μουσικής (25-35ευρώ κατ' άτομο)

6^η ΜΕΡΑ: ΒΙΕΝΝΗ - ΔΑΣΗ ΜΑΠΕΡ-ΛΙΝΓΚ - ΑΘΗΝΑ

Πρόγευμα και σήμερα θα πραγματοποιήσουμε την εκδρομή στα δάση της Βιέννης, στο ξακουστό Μάγιερλιγκ, Χρόνος ελεύθερος και αργά το απόγευμα (περίπου 21,00) μεταφορά στο αεροδρόμιο της Βιέννης, απ' όπου παίρνουμε τον δρόμο της επιστροφής(αναχ, 23,00),

7^η ΜΕΡΑ: ΑΘΗΝΑ - ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Αφιξη στην Αθήνα και άμεση αναχώρηση για τα Ιωάννινα γεμάτοι όμορφες εικόνες.

ΤΙΜΗ ΚΑΤ'ΑΤΟΜΟ:

Hotel 4 **** : 625,00 ευρώ συμπεριλαμβανονται οι φόροι αεροδρομίου, ΩΡΕΣ ΠΤΗΣΕΩΝ : 25/05 ΑΘΗΝΑ - ΠΡΑΓΑ 05:00 - 06:05 29/05 ΒΙΕΝΝΗ - ΑΘΗΝΑ 23:00 - 02:05

Περιλαμβάνονται:

- Αεροπορικά εισιτήρια για τη διαδρομή Αθήνα - Πράγα / Βιέννη - Αθήνα
- Μετακινήσεις με πολυτελή υπερυψωμένο πούλμαν του γραφείου μας
- Μεταφορές από / προς αεροδρόμιο εξωτερικού
- Μετακινήσεις με πολυτελή πούλμαν του γραφείου μας για την διαδρομή Ιωάννινα - Αθήνα - Ιωάννινα
- Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία 4 αστέρων/ 4 πρωινά & 4 δείπνα ή γεύματα
- Εκδρομές, περιηγήσεις, ξεναγήσεις όπως αναφέρονται στο πρόγραμμα
- Έμπειρο συνοδό/ αρχηγό του γραφείου μας

• Τοπικός ξεναγός στην ξεναγήση της Πράγας και της Βιέννης

- Ασφαλιστική κάλυψη αστικής/ επαγγελματικής ευθύνης
- Φ.Π.Α.

Δεν περιλαμβάνονται:

- Είσοδοι σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους
- Ότι ρητά αναφέρεται ως προαιρετικό ή προτεινόμενο

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ:

Από το Δ.Σ. της Αδελφότητας ότι όσοι θέλουν να συμμετέχουν στην εκδρομή θα πρέπει να το δηλώσουν το αργότερο μέχρι τις 25 Απριλίου αφού προκαταβάλουν το μισό της αξίας της εκδρομής (300,00 ευρώ το άτομο). Επίσης θα πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με καινούργια ταυτότητα ή με καινούργιο διαβατήριο οπωσδήποτε. Για περισσότερες πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής θα απευθύνονται στον πρόεδρο της Αδελφότητας κ. Βίκτωρα Μπαζούκα στα τηλ. 26510- 41881 κιν, 6979817921.

ΑΠΟ ΤΟ Δ.Σ. ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ

Νέο Δ.Σ. στην Αδελφότητά μας

Κατά τις Εκλογές που έγιναν στις 18/2/2007 εκλέχθηκε το νέο Δ.Σ. της Αδελφότητάς μας και συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ Πρόεδρος

ΖΑΧΟΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ Αντιπρόεδρος

ΣΑΛΟΥΡΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑ Γεν. Γραμματέας

ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ταμίας

ΘΑΝΑΣΗ ΖΩΗ Ειδ. Γραμματέας

ΦΙΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μέλος

ΚΟΤΣΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μέλος

Αναπληρωματικά μέλη:

ΒΡΟΝΤΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ και **ΠΑΠΠΑΣ ΧΡ.**

Για την **Εξελεγκτική Επιτροπή:**

ΦΙΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΖΑΡΑΦΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΚΩΣΤΑ ΕΛΕΝΗ

Αντιπρόσωποι για την Τζουερκιώτικη Ομοσπονδία:

ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΚΑΠΕΛΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΦΙΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Αντιπρόσωποι για την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας:

ΚΑΠΕΛΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΦΙΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ

Η ΕΚΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ

(Συνέχεια από τη σελίδα 9)

να θα οδηγηθούν επιφανειακά στο Πευκόφυτο Καρδίτσας όπου θα γίνει μικρός Υδροηλεκτρικός Σταθμός Παραγωγής Ενέργειας. Από τον ΥΗΣ Πευκοφύτου τα νερά θα οδηγούνται στη μικρή Ρυθμιστική Δεξαμενή Μαυροματίου Καρδίτσας απ' όπου θα παροχετεύονται προς άρδευση μετά τον μικρό Υδροηλεκτρικό Σταθμό Μαυροματίου ο οποίος θα εκμεταλλεύεται ενεργειακά τα νερά που θα οδεύουν προς τις αρδευτικές διώρυγες.

Η σήραγγα εκτροπής είναι κυκλικής διατομής ελάχιστης εσωτερικής διαμέτρου 6 μ. και είναι τοιμεντένια. Σήμερα έχουν διανοιχθεί 11,2 χλμ. και απομένουν τα υπόλοιπα 6,2 χλμ. που προβλέπονται να τελειώσουν εντός του 2009. Η σήραγγα διανοίγεται και από τις δύο κατευθύνσεις, από την πλευρά της Δρακότρυπας με μηχανήματα ολομέτωπης κοπής και από την πλευρά του Πετρωτού με συμβατικές μεθόδους.

Η έναρξη κατασκευής της σήραγγας έγινε το 1997. Δύο χρόνια οι εργασίες σταμάτησαν εξ αιτίας περιβαλλοντολογικών και Γεωλογικών προβλημάτων. Σήμερα το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η χρηματοδότηση. Σήμερα στο έργο δουλεύουν 200 άτομα.

Γ' ΤΑ ΩΦΕΛΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ:

Δύσκολα μπορεί κανείς να διακρίνει στο εγγύς μέλλον τα οφέλη του μεγάλου αυτού έργου. (Αν θεωρείται μεγάλονοο). Πολλοί πιστεύουν ότι τα έργα αυτά έχουν αρνητική ενεργειακή επίπτωση αφού θα αφαιρέσουν νερό από τα έργα του Κάτω Αχελώου (Κρεμαστά - Καστράκι - Στράτο). Λένε η ενεργειακή απώλεια θα καλυφθεί από τα μικρά Υδροηλεκτρικά

της Συκιάς, του Πευκόφυτου και του Μαυροματίου, πέραν από την Άρδευση του Θεσσαλικού Κάμπου που ήταν ο αρχικός Σχεδιασμός. Βέβαια σήμερα στην Ελλάδα με τις κλιματικές συνθήκες που υπάρχουν η άρδευση καθίσταται απαραίτητη και οι αγρότες θέλουν το νερό τους.

Δεν θα σταθούμε αν η εκτροπή ή μη δημιουργεί προβλήματα στη μία ή στην άλλη περιοχή, αλλά στο χρονοδιάγραμμα σχεδιασμού και υλοποίησης ενός τέτοιου έργου μεγάλου σε κόστος, τότε θα αποδώσει; Βαθίζουμε 20ετία και πλέον από την έναρξή του, και δεν έχει απαντηθεί ακόμα το ερώτημα πως θα φτάσει το νερό στους Αγρότες.

Τα έργα άρδευσης στον Θεσσαλικό Κάμπο που θα διανέμουν το νερό στα χωράφια κατά τους ειδικούς είναι ίσως μεγαλύτερου κόστους όλων των μέχρι τώρα έργων προκειμένου να έχει οικονομικό όφελος η εκτροπή.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι διατεθειμένη να χρηματοδοτήσει το αρδευτικό αυτό έργο. Αρα θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί από Εθνικούς πόρους πράγμα που σημαίνει ότι επί δεκαετίες όλα τα χρήματα που πηγάζουν για γεγισβελλωτικά έργα, πρέπει να συγκεντρώνονται εκεί. Να μη γίνεται δηλαδή τίποτε άλλο σε ολόκληρη την Ελλάδα προκειμένου να γίνει το έργο αυτό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Που βαδίζει τελικά αυτό το έργο θα αποσβέσει τελικά κάποτε το κοστολόγιό του; Διαφορετικά ή σχεδιάζουμε την ανάπτυξη της χώρας μας με προχειρότητα και στο γόνατο ή κάποιας πολιτικής από κανένα προεκλογικό μπαλόνι.

ΔΗΜ. ΚΟΥΚΟΣ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Α'. Το Δ.Σ. της Αδελφότητας Αγναντιτών Αθηνών με απόφαση του και σύμφωνα με το άρθρο 28 του Καταστατικού, συγκρότησε Συντακτική Επιτροπή της Εφημερίδας «ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ» αποτελούμενη από τους:

1. Χριστοδούλου Χρήστο
2. Παπακίτσος Χρήστος
3. Φίλος Ιωάννης

Β' Κείμενα που δε φτάνουν στα Γραφεία της Αδελφότητας δέκα (10) ημέρες πριν τη λήξη του τριμήνου της έκδοσης (Μάρτιος - Ιούνιος - Σεπτέμβριος - Δεκέμβριος), εφόσον κριθούν κατάλληλα, θα δημοσιεύονται στο φύλλο της επόμενης έκδοσης.

Γ'. Η επιλογή των κειμένων που θα δημοσιεύονται ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Συντακτικής Επιτροπής, η οποία αποφασίζει κατά πλειοψηφία. Η επιτροπή μπορεί να ζητά από τους συντάκτες των κειμένων την παράθεση ή τροποποίηση τμημάτων τους.

Δ'. Κείμενα υβριστικά ή απαξιοτικά κατά προσώπων, δε θα δημοσιεύονται.

Ε'. Κείμενα που ξεπερνούν τις δύο (2) δακτυλογραφημένες σελίδες, θα δημοσιεύονται μόνο εάν υπάρχει στην Εφημερίδα διαθέσιμος χώρος.

Το Δ.Σ.

ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΑΓΝΑΝΤΙΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

1. Η Αδελφότητα Αγναντιτών Ιωαννίνων έκοψε την πρωτοχρονιάτικη πίτα για πρώτη φορά φέτος στο χωριό μας στα Αγναντα στις 7 Ιανουαρίου.

Η συμμετοχή των χωριανών μας ήταν συγκινητική και οι ευχαριστίες που εισπράξαμε μας γέμισαν χαρά. Το φλουρί κέρδισε η κ. Καλλιθέα Α. Νικολού.

2. Στις 3 Φεβρουαρίου η Αδελφότητα πραγματοποίησε τον ετήσιο χορό στα Ιωάννινα και έκοψε και την πίτα της. Η παρουσία των χωριανών μας δεν ήταν ικανοποιητική, οι παρευρεθέντες πάντως το γλέντησαν κανονικά μέχρι τις πρωινές ώρες. Ο τυχερός της βραδιάς ήταν ο κ. Λάμπρος Γιαννούλας.

Οι επόμενες εκδηλώσεις της Αδελφότητας είναι:

1. Η μεγάλη εκδρομή στο εξωτερικό που θα πραγματοποιηθεί στα τέλη Μαΐου (τρίημερο του Αγίου Πνεύματος) με προορισμό Βιέννη-Πράγα. Για πληροφορίες σχετικές με την εκδρομή και δηλώσεις συμμετοχής οι ενδιαφερόμενοι να απευθύνονται στον πρόεδρο της Αδελφότητας στα τηλέφωνα: 2651041881 ή κιν.: 6979817921.

Τελευταία ημερομηνία για δηλώσεις η 25η Απριλίου.

2. Το μεγάλο πανηγύρι η "Λαϊκή Βραδιά" όπως κάθε χρόνο, φέτος, θα γίνει στις 4 Αυγούστου ημέρα Σάββατο στο χωριό μας στα Αγναντα.

Και τέλος η Αδελφότητα Ιωαννίνων συγχαίρει θερμά για την εκλογή του νέου Δ.Σ. της Αδελφότητας Αθηνών και εύχεται σε όλους καλή δύναμη και υγεία για την επιτεύξη των στόχων τους. Επίσης πιστεύει στην πραγματική και ειλικρινή συνεργασία μεταξύ των δύο (2) αδελφότητων για το καλό όλων μας. Και μία ανακοίνωση-ενημέρωση.

Η Αδελφότητα Ιωαννίνων ενημερώνει τους χωριανούς μας που διαμένουν στην Αττική, ότι άρχισε και λειτουργεί από τις 24 Ιανουαρίου έως και 13 Μαΐου 2007 στο Μουσείο ΦΥΓΥΣΙΑ, Μοινής Αστερίου 3&7 στην Πλάκα, έκθεση φωτογραφίας του πολυβραβευμένου φωτοδημοσιογράφου Κοντού, ο οποίος έχει αποσπάσει 19 διεθνή βραβεία με αποκορύφωμα το πρώτο Βραβείο στην κατηγορία "Σύγχρονα Θέματα" στον 49ο διαγωνισμό φωτογραφίας του κορυφαίου οργανισμού World Photo Press στο Άμστερνταμ το 2006 και έχει πραγματοποιήσει πολλές σημερινές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Διετέλεσε συνεργάτης των διεθνών γαλλικών πρακτορείων SYGMA και GAMMA και του αμερικανικού POLARIS IMAGES μέχρι σήμερα. Ο Γιάννης Κόντος γεννήθηκε στα Ιωάννινα το 1971 και είναι υιός της χωριανής μας Ελένης Κοντού-Φρίγκα.

Για το Δ.Σ. της Αδελφότητας
Ο Πρόεδρος Ο Γραμματέας
Βικτωρας Μπαζούκας Νίκος Καραμάνης

«ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΛΑΟΙ»

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

κέφι εναλλάξ τραγουδιό «Μαρία πέν' την Παναγιά, Μαρία πέν' και σένα...», «Ψηλά στην Κωστελάτα βροσκούν τα πρόβατα, χορεύουν τα κορίτσια μαζί με τα παιδιά...» κ.λ.π. που χορεύονται με γρήγορο ρυθμό.

Όταν ο ήλιος γέρνει προς τη Δύση στον τόπο του να πάει και η χορευτική γραμμή ολοκληρώνεται και σκηματίζεται και δεύτερος κύκλος, ο πρόεδρος ή ο τελευταίος δίνει εντολή να αποχωριστούν οι οργανωστές και αρχίζει το καγκελάρι (οι κύκλες).

Σ' αυτή τη φάση η χοροδία των αντρών που απαρτίζεται από καλλιφώνους και γνώστες του τραγουδιού και βετεράνους χορευτές του στρωτού χορού, τραγουδάει από ένα στίχο και τον επαναλαμβάνει η χοροδία των γυναικών.

Το πρώτο μέρος του τραγουδιού του χορεύουν με τον αργό ρυθμό του στρωτού χορού, που έχει δύσκολες κινήσεις και απαιτείται πολύ καλή γνώση για να γίνεται ο συγχρονισμός. Το δεύτερο μέρος από το σημείο, «Συ που σέρνεις το χορό σαν κλονί βασίλικό...» χορεύουν με γρήγορο ρυθμό (μπρός - πίσω), που είναι πιο εύκολος και φέρνει παρόμοιο και κέφι, γιατί η χορευτική γραμμή προβάλλεται ένα βήμα εμπρός και επανέρχεται πίσω στην αρχική θέση.

Στο διηλεκτικό κέφι τριηλεκτικό κ.λ.π. οι χορευτές πλησιάζουν με τους απέναντι στο μισό μέτρο και εκεί βρίσκουν την ευκαιρία να συνομιλήσουν, να ανταλλάξουν ευχές και οι νέοι να νυφοδιαλέγουν. Στη φάση αυτή γινόταν το νυφοπάζαρο και εκεί επί τουρκοκρατίας οι χωριανοί συνεννοούνταν με αλληγορικές φράσεις πώς θα δράσουν και θα προφυλαχτούν από τον εχθρό. Στη συνέχεια με το τραγουδι παρακαλούν τους Αγίους να τελειώσει ο χορός όμορφα και ήρεμα και το καγκελάρι κλείνει με χειροκροτήματα και ευχές για να το διαδεχθεί το ολονύκτιο γλέντι με ψιτά, ποτά και χορό.

Στα ΠΡΟΛΟΓΙΚΑ του συγγραφείας, με πλήρη συναίσθηση της ευθύνης έναντι του Τζουμερκιώτικου λαού και της Ελληνικής Φυλής, με εμπρίθεια, περίσσεια καρδιάς και αθεράπευτη αγάπη προς τον τόπο μας, αναλύει, κρίνει, ερμηνεύει το βαθύτερο νόημα των Δημοτικών Τραγουδιών

διών, παρεμβάλλοντας προς επίρρωση προλογίες και απόψεις Ελλήνων και ξένων εγκρίτων συλλεκτών ελληνικών Δημ. Τραγουδιών καθώς και Ακαδημαϊκών Δοσκάλων της βιογραφίας μας. Μας οδηγεί ο συγγραφέας στα άδυτα του μυστηρίου του Δημοτικού Τραγουδιού, ξεδιπλώνει όλες τις πτυχές του και μας αποκαλύπτει το νόημα και τη σημασία αυτού για τη ζωή του γένους μας.

Με την ενδελεχή αυτή ανάλυση, ενδοσκοπική και μυσταγωγική ερμηνεία, βρήκαμε μέσα σ' αυτό να κινείται η ψυχή και η ιστορία της Ελληνικής Φυλής. Διαπιστώνουμε, ότι ο λαός μας με το τραγουδί διαμόρφωσε τα χαρακτηριστικά του γνωρίσματα και, ότι το τραγουδί τον συνοδεύει σε όλες τις εκφάνσεις του. Τραγουδάει στις χαρές, στις επιτυχίες, στα κατορθώματα και μοιρολογεί στον πόνο, στη θλίψη, στη συμφορά.

Διαφαιίνεται καθαρά, ότι το τραγουδί είναι για τον Έλληνα η ψυχή του, η ζωή του, μουσική δύναμη και πίστη, που φτερουγίζουν σ' όλους τους τόπους. Είναι προσευχή και χάρη, όπλο ασύγαστο για τους σκληρωμένους και εγερτήριο αλόγισμα. Είναι φλόγα που ανάβει το καντήλι της χαμένης πίστης, της ηθικολογίας, της ανθρωπιάς, του προσημμένου Θεού.

Έπειτα από προσεκτική και με ευλάβεια ανάγνωση και θεώρηση του βιβλίου του κ. Χάρου, εκτιμώ, ότι είναι έργο αξιοπροσοχής, θαυμασμού και σεβασμού. Στο συγγραφέα αξίζουν συγχαρητήρια, ευχαριστίες, τιμή και χαρά.

Ευτυχές είναι οι επερχόμενες γενεές, που θα έχουν μια ακόμη αστείρευτη πηγή στην οποία θα ανακαλύπτουν τις αιώνιες ομορφιές της φυλής μας, θα αντλήσουν πείρα και διδάγματα, οικογενειακές και κοινωνικές αρετές, πίστη στα έθιμα, την ιερότητα και το σεβασμό στο καθημερινό τραπέζι, δύναμη και ενθουσιασμό για το μέλλον.

Εύχομαι να το έχουν άγιο φυλαχτό, ασπίδα και ανάχωμα προστασίας της βιογραφικής τους παράδοσης από τα μηδενιστικά ρεύματα και επικίνδυνους πειρασμούς που φέρνει «η πρόοδος».

Είναι ευτυχής και ο συγγραφέας που τόλμησε και κατόρθωσε να πραγματοποιήσει με μεγάλη

επιτυχία το όνειρό του και να ικανοποιήσει τη συνείδησή του, γιατί το βιβλίο αυτό το αποθέτει στο θησαυροφυλάκιο της πολιτιστικής μας κληρονομιάς ως μαρτυρία πόνου ψυχής στη μνήμη της αγαπημένης του συζύγου αείμνηστης ΑΘΗΝΑΣ.

Είναι φωτάκι τα λόγια μου να αποδώσουν τον έπαινο, που ταίριαζει στον αγαπητό μου συμμαθητή, συσπουδαστή και συνάδελφο ΜΙΧΑΛΗ.

Επίσης αξίζουν συγχαρητήρια στο Δήμαρχο Αγνάντων κ. Χρ. Χασιόκο για τα μεσά και εμπνευσμένα προλεγόμενα στο βιβλίο, με τα οποία μας προειδοώνει να αντιληφθούμε καλύτερα το περιεχόμενο αυτού και στα οποία καθρεφτίζεται η αγάπη του προς τον τόπο μας και για την ευαισθησία, που έδειξε με την ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου για την έκδοση του πολυτιμότερου αυτού βιβλίου.

Ακόμη συγχαρητήρια ανήκουν στους συντονιστές μας Τζουμερκιώτες, που κατέβησαν στο συγγραφέα όσα Δημοτικά Τραγουδιά διασώθηκαν από τον αδηφάγο χρόνο και τη λησμονία, τα οποία μαζί με τα ονόματά τους, που με σεβασμό και εκτίμηση αναγράφει ο συγγραφέας, κομοιούν το βιβλίο αυτό.

Το βιβλίο του κ. Χάρου καθώς και των άλλων εκλεκτών και διακεκριμένων συγγραφέων συμπατριωτών μας, που με τόση απηχορηγία και αυτοθυσία προσέφεραν στον τόπο μας πολυτιμότητα, μοναδικά και ανεπανάληπτα ΜΝΗΜΕΙΩΔΗ ΒΙΒΛΙΑ - ΚΕΙΜΗΛΙΑ - ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ, προϊόντα πολυμοχθής εργασίας και πολυχρόνου μόχθου, είναι έργα που βγήκαν από ΑΠΡΟΣΜΕΤΡΗΤΗ ΑΓΑΠΗ των συγγραφέων προς τη γενεατερά τους και ΙΣΧΥΡΗ ΘΕΛΗΣΗ.

Είναι έργα που βγήκαν, «Από τα χέρια της θέλησης, που νικούν δυνατά και ενάντια και από τα χέρια που τριβούν διαμάντια».

όπως μας λέει και ο ποιητής μας Γεώργιος Δροσίνης.

Εύχομαι και το ελληνικό το παράδειγμά τους να βρει και άλλους μιμητές.

Ο τόπος μας ευτυχώς έχει πολλούς πατριδοπατρεις με φωτεινά και δημοκρατικά μυαλά και θέληση για δημιουργήματα, που θα τροφοδοτούν την πολιτιστική μας δεξαμενή.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σήμερα 25/2/2007 και ημέρα Κυριακή μία ομάδα πρωτοβουλίας κατοίκων του Δ.Δ. Αγνάντων του Δήμου Αγνάντων αποτελούμενη από τους: 1) ΚΑΠΕΛΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟ 2) ΚΩΣΤΟΥΛΑ ΓΕΩΡΓΙΟ 3) ΚΩΣΤΟΥΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ 4) ΜΑΥΡΟΠΙΑΝΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ 5) ΜΠΕΣΙΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟ 6) ΖΙΑΒΡΑ ΓΕΩΡΓΙΟ 7) ΚΑΡΥΔΗ ΣΟΦΙΑ αποφάσισε την επανειλημμένη του Συλλόγου με την επωνυμία "ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ & ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΓΝΑΝΤΙΤΩΝ "ΤΑ ΑΓΝΑΝΤΑ" με έδρα τα ΑΓΝΑΝΤΑ.

Μετά από ψηφοφορία εξελέγησαν:
Πρόεδρος ο ΚΑΠΕΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Γενικός Γραμματέας ο ΜΑΥΡΟΠΙΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ταμίας ο ΖΙΑΒΡΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Αποκλειστική αρμοδιότητα του προσωρινού Δ.Σ. είναι η οργάνωση και η διεξαγωγή αρχαιολογικών την τελευταία εβδομάδα του Ιουλίου του έτους 2007 βάσει του καταστατικού που έχει εγκριθεί από το Πρωτοδικείο Άρτας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΠΕΛΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΑΥΡΟΠΙΑΝΟΣ

Φωτο - αναμνήσεις

Έτος 1957 στο χωριό. Διακρίνονται (όρθιοι από αριστερά): Γ. Πριτσιβέλης, Α. Τσιμπέρης, Η. Ζάραγκας, Κ. Κώστας, Β. Χριστοδούλου, Α. Ζάραγκας, Δ. Πριτσιβέλης. Καθιστοί: Ε. Παπαγιάννης, Χ. Πριτσιβέλης, Γ. Χριστοδούλου, Χ. Ζάραγκας, Κ. Γκουβάς.

Ο καρναβάλος, το μέσο συγκοινωνίας του χωριού με την Άρτα τη δεκαετία του '50.

Απόκριες στο χωριό. Διακρίνονται (από δεξιά): Κ. Παπαγιάννης, Γ. Γιαννακόπουλος, Ιω. Κατέλης, Θ. Ευαγγελίου κ.λ.π.